

www.musavat.com

MUSAVAT

Xəbər
Bakıda məktəbli
qız 9-cu
mərtəbədən
yıxılıb öldü
yazısı səh.3-də

Qurucusu: Rauf Arifoğlu Gündəlik qəzet 12 iyun 2024-cü il Çərşənbə № 102 (8474) Qiyməti 60 qəpik

Gündəm

Öncə Gürcüstanla quru sərhədi açıla bilər

Rəsmi Tiflis quru sərhədlərinin açılmasını arzulayır, lakin belə bir qərar yalnız noyabra qədər belli olacaq

yazısı səh.3-də

Minsk Qrupunun "mumiyalanması" başladı

yazısı səh.5-də

Ermənilərin Buca üçün timsah "gözyaşları"

yazısı səh.6-də

COP29-a Lemkin İnstitutunun "hücumu" - it və karvan məsəli...

yazısı səh.7-də

Azərbaycanla "soyuq müharibə" aparan üç ölkə

yazısı səh.8-də

Azərbaycanla Türkiyə "saatları tutuşdurdu"

yazısı səh.8-də

Qəzza üçün "Bayden planı" açıqlandı

yazısı səh.12-də

Avrasiya İttifaqına üzvlük: Bakının marağı var, qərarı yox...

yazısı səh.12-də

Şagirdi döyən məktəb mühafizəçisi işdən çıxarıldı

yazısı səh.2-də

İtkin düşən hərbiçinin ölümü ilə bağlı cinayət işi başlandı

yazısı səh.3-də

Azərbaycanda övladını tez evləndirənlər həbs olunacaqlar

yazısı səh.2-də

RUSİYA SƏFİRİNİN İRƏVANA QAYITMASININ MÜBHƏM SƏBƏBLƏRİ

Rusiya Ermənistandakı səfiri ona görə çağırmışdı ki, bəlkə erməni rəsmilər ritorikalarından əl çəkələr; Kremlin çevriliş planı...

yazısı səh.4-də

Zəngəzur dəhlizinə "Fronteks" nəzarət edəcək?

Ermənistan parlamentinin sədri Alen Simonyanın sensasiya sayıla biləcək bəyanatı

yazısı səh.5-də

Masud Pezeşkian

İran prezidenti olmaq istəyən azərbaycanlı kimdir?

yazısı səh.10-də

O'Brayenin İrəvan XİN-də oturuşu qalmaqal yaratdı

yazısı səh.9-də

Makron istefa verə bilər

yazısı səh.6-də

İlham Əliyev Putinə təbrik göndərdi

Prezident İlham Əliyev Rusiya Prezidenti Vladimir Putinə təbrik ünvanlayıb.

Təbrikdə deyilir:

"Hörmətli Vladimir Vladimiroviç.

Sizi və Sizin şəxsinizdə Rusiyanın bütün dost xalqını dövlət bayramı - Rusiya Günü münasibətilə Azərbaycan xalqı adından və şəxsən öz adımdan səmimi-qəlbədən təbrik edirəm.

Xalqlarımız arasında uzun əsrlər ərzində formalaşmış möhkəm dostluq və mehriban qonşuluq ənənələri Azərbaycan ilə Rusiyanın münasibətlərinin uğurlu və ardıcıl inkişafının etibarlı əsasıdır. Biz strateji müttəfiqlik xarakteri daşıyan Azərbaycan-Rusiya qarşılıqlı fəaliyyətinin əldə olunmuş səviyyəsini yüksək qiymətləndiririk.

Bu gün bizim ikitərəfli gündəliyimizdə əməkdaşlığın demək olar ki, bütün sahələrini əhatə edən və şübhəsiz, həyata keçirilməsinin təkcə ölkələrimizə və xalqlarımıza deyil, həm də bütövlükdə regionun rifahına xidmət edən məsələlərin geniş spektri yer alır.

Əminəm ki, Azərbaycan-Rusiya münasibətləri və dost ölkələrimizin maraqlarına cavab verən çoxplanlı qarşılıqlı fəaliyyət gələcəkdə də yüksələn xətlə səmərəli şəkildə inkişaf edəcək, yeni məzmun və birgə layihələrlə zənginləşəcək.

Hörmətli Vladimir Vladimiroviç, bu əlamətdar gündə Sizə möhkəm cansağlığı və uğurlar, Rusiyanın bütün vətəndaşlarına isə əmin-amanlıq və tərəqqi arzulayıram".

Sahibə Qafarova Fəxri professor adı verildi

Milli Məclis sədrinin Belarus Respublikasına rəsmi səfəri çərçivəsində Belarus Dövlət Universitetində elmi və tədris kollektivinin, tələbələrin iştirakı ilə mərasim təşkil olunub. Tədbirdə

Universitetin rektoru Andrey Korol Azərbaycan parlamentinin spikerinin tərcümeyi-halı haqqında məlumat verib və Sahibə Qafarovaya Belarus Dövlət Universitetinin Fəxri professoru adı verilməsi haqqında Elmi Şuranın qərarını elan edib.

Sonra rektor Belarus Dövlət Universitetinin Fəxri professoru diplomunu və mantiyasını spiker Sahibə Qafarovaya təqdim edib.

Mərasimdə spiker Sahibə Qafarova Belarus Respublikasının ilk dövlət universiteti, bu ölkənin ali təhsilinin flaqmanı olan belə bir nüfuzlu universitetdə olmaqdan məmnunluğunu və Belarus Dövlət Universitetinin Fəxri professoru adına layiq görüldüyünə görə minnətdarlığını bildirib.

Tədbirdə Belarus Milli Assambleyası Respublika Şurasının sədri Natalya Koçanova çıxış edərək, Milli Məclisin sədri Sahibə Qafarovanı təbrik edib.

Azərbaycana yay fəslı bu tarixdə daxil olacaq

Yay fəslı (Yay Günəş duruşu) Azərbaycana iyunun 21-i saat 00:50:56-da daxil olacaq. Bakı Dövlət Universitetinin (BDU) Fizika fakültəsinin Astrofizika kafedrasından verilən məlumata görə, bu zaman Yerin fırlanma oxu Günəş istiqaməti ilə ən kiçik bucaq əmələ gətirəcək və ya Günəş həmin gün günorta vaxtı üfüqdən maksimum hündürlükdə (Bakı üçün 73.1) olacaq.

Həmin gün ən uzun gündüz və ən qısa gecə yaşanacaq. Gündüzün uzunluğu 15 saat 3 dəqiqə 23 saniyə, gecənin uzunluğu isə 8 saat 56 dəqiqə 37 saniyə olacaq. Günəşə qədər məsafə 152.025 milyon km təşkil edəcək. 14 gündən sonra isə - iyulun 5-i saat 09:06-da Yer orbitinin Günəşdən ən uzaq nöqtəsində - afelidə, Günəşə qədər məsafə isə 152.1 milyon km olacaq.

Yay fəslinin uzunluğu 93 gün 15 saat 52 dəqiqə 40 saniyə təşkil edəcək.

Azərbaycanda övladını tez evləndirənlər həbs olunaçaqlar

Azərbaycanda 16 yaşına çatmayan övladının evliliyini təşkil edən valideynlər iki ilədək həbs olunaçaq.

Bununla bağlı Cinayət Məcəlləsinə yeni 176-2-ci maddə

Bakıda yeni avtobus zolaqları salınır

Bakının Şəmsi Bədəlbəyli küçəsinin Səməd Vurğun küçəsi ilə kəsişməsindən Rəşid Behbudov küçəsi ilə kəsişməsinə qədər yeni xüsusi hərəkət zolaqları təşkil edilib.

Bakupost.az bu barədə Rəqəmsal İnkişaf və Nəqliyyat Nazirliyinə istinadən xəbər verir.

Məlumata görə, həmin yol sahəsində avtobus zolağının tələbinə uyğun nişanlama xətləri çəkilib və müvafiq yol nişanları quraşdırılıb. Yeni avtobus zolaqları şəbəkəsi şəhər daxili və şəhəratrafi marşrutlar üzrə sənişin daşımalarında əsaslı keyfiyyət dəyişikliklərinə nail olmaq məqsədilə hazırlanan yeni marşrut şəbəkəsi ilə birlikdə tətbiq edilir.

Hazırda paytaxtda Şəmsi Bədəlbəyli küçəsi də daxil olmaqla 21 küçə və prospektde uzunluğu 64,7 km olan xüsusi hərəkət zolaqları təşkil edilib.

Avtobus zolaqlarının davamlılığının təmin edilməsi, həmçinin yaşayış məntəqələri və mühüm nəqliyyat dəhlizlərini əhatə edən zəncirvari şəbəkənin qurulması məqsədilə daha 31 küçə və prospektde bu işlər həyata keçiriləcək.

Yaxın günlərdə daha bir neçə küçəni əhatə edən 44 kilometr uzunluğunda avtobus zolaqlarının təşkilinə başlanılacaq.

Avtobusla sənişindəşmalar şəhərdə mobilliyin təmin edilməsi baxımından böyük əhəmiyyətə malikdir. Belə ki, avtobus üstünlüyünün təmin edilməsi daha çox sənişin daşınmasına imkan yaradır, marşrutlarda intervalları qorunmasını təmin edir.

(On altı yaşına çatmayan şəxsin erkən evliliyinin təşkili) ələvə edilir.

Yeni maddəyə əsasən, on altı yaşına çatmayan şəxsin erkən evliliyinin həmin şəxsin və ya erkən evliliyə daxil olan digər şəxsin valideynləri və ya onları tərbiyə etmək vəzifəsi daşıyan şəxslər və ya erkən evliliyə daxil olan yetkinlik yaşına çatmış şəxs tərəfindən təşkil edilməsinə görə 2 000

manatdan 3 000 manatədək miqdarda cərimə və ya 2 ilədək müddətə azadlıqdan məhrum etmə ilə cəzalandırılacaq.

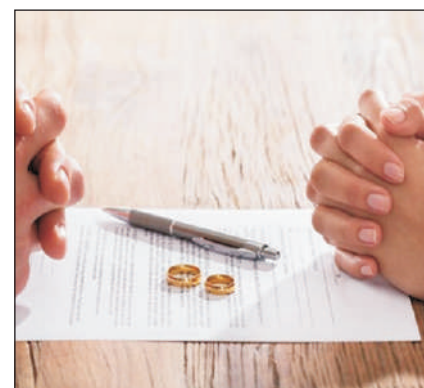
Bu maddədə nəzərdə tutulmuş cinayətə görə məsuliyyət erkən evliliyə daxil olan yetkinlik yaşına çatmış şəxsə münasibətdə həmin şəxsə zərərçəkmiş şəxsin yaş fərqi beş ildən çox olduqda yaranır.

Şagirdi döyən məktəb mühafizəçisi işdən çıxarıldı

Bakının Səbəyell rayonunda yerləşən 189-190 sayılı tam orta məktəbdə insident yaşanıb. Hadisə zamanı məktəbin mühafizəçisi şagirdi döyüb. Bakı Şəhər Təhsil İdarəsi (BŞTİ) hadisə ilə əlaqədar məlumat yayıb.

Məlumata görə, iyunun 7-də məktəbin texniki işçisi ilə IX sinif şagirdi arasında baş verən insidentlə bağlı araşdırma aparılıb: "Araşdırma zamanı məlum olub ki, dərstdən sonra texniki işçi bir şagirdin (müvafiq səbəbdən şagirdin adı qeyd olunmur) pəncərədən məktəbin arxa həyətinə düşdüyünü görüb. Yaxınlaşaraq şagirdə irad bildirib və məktəb rəhbərliyinin yanına dəvət edib. Bu zaman aralarında anlaşılmaqlıq və insident yaşanıb. Məktəb rəhbərliyi tərəfindən şagirdin valideynləri məktəbə dəvət edilib. Məsələ ilə bağlı hüquq-mühafizə orqanlarına müraciət olunub. Texniki işçinin izahatı alınıb, bu kimi halların yolverilməz olduğu bildirilib və o, işdən azad olunub".

Qan qohumlarının evlənməsi qadağan edilir

Azərbaycanda qan qohumlarının nikaha daxil olması qadağan edilir.

Bununla bağlı Ailə Məcəlləsinə dəyişiklik təklif olunur.

Dəyişikliklə nikahın bağlanması na mane olan halların sayı artırılır. Belə ki, məcəlləyə aşağıdakı hallar əlavə

edilir.

- qardaşların və (və ya) bacıların ümumi bioloji baba və (və ya) nənəsi olan uşaqları;

- bioloji qohumluğu olan əmi (dayı) və qardaş (bacı) qızı, həmçinin bibi (xala) və qardaş (bacı) oğlu;

Layihədə aralarında nikahın bağlanması yol verilməyən subyektlər dairəsinin genişləndirilməsi ilə bağlı təkliflər də irəli sürülüb. Belə ki, bu problemdən əziyyət çəkən dünya əhalisinin bir qismi kimi, Azərbaycanda da qan qohumları arasında bağlanan nikahlar nəticəsində doğulan uşaqlarda genetik xəstəliklərin olması riski olduqca yüksəkdir.

Prezident onu rektor təyin etdi

Əli oğlu Məmmədov Azərbaycan Respublikası Daxili İşlər Nazirliyi Daxili Qoşunlarının Hərbi İnstitutunun rektoru təyin edilib.

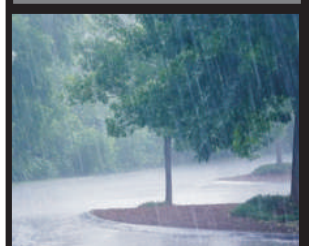
Prezident İlham Əliyev bununla bağlı sərəncam imzalayıb. Bu sərəncam imzalandığı gündən qüvvəyə minir.

Bayram namazı bu tarixdə qılınacaq

Azərbaycan məscidlərində iyunun 16-da Qurban bayramı namazı qılınacaq. Bu barədə Qafqaz Müsəlmanları İdarəsi Qazılar Şurasının Qurban bayramı ilə bağlı fətvasında qeyd olunub.

Bildirilib ki, Qurban bayramı iyunun 16-na təsadüf edəcək: "Şəriətə uyğun olaraq, Qurban kəsimi iyunun 16-dan başlayaraq üç gün davam edə bilər".

Yağış yağacaq, külək əsəcək

yunun 12-də Azərbaycanda havanın yağintılı olacağı gözlənilir.

Bu barədə Milli Hidrometeorologiya Xidmətindən məlumat verilib.

Bildirilib ki, Bakıda və Abşeron yarımadasında hava şəraitinin dəyişkən buludlu olacağı, ararib tutulacağı gözlənilir. Gecə və səhər bəzi yerlərdə yağış yağacağı, şimşək çaxacağı ehtimalı var. Şimal-qərb küləyi əsəcək.

Havanın temperaturu gecə 20-24° isti, gündüz 28-32° isti olacaq. Atmosfer təzyiqi 758 mm cive sütunu olacaq. Nisbi rütubət gecə 70-75 %, gündüz 45-50 % olacaq.

“Gürcüstan və Azərbaycan yeni gömrük-keçid məntəqəsi açacaq”. “Yeni Müsavat” xəbər verir ki, bu barədə Gürcüstanın Baş naziri İrakli Kobaxidzenin parlamentə təqdim etdiyi illik hesabatda bildirilib. Sənədə əsasən, artıq tərəflər arasında müqavilə layihəsi razılaşdırılıb, memarlıq layihəsi hazırlanır.

“Gürcüstan və Azərbaycan arasında yeni birgə gömrük-keçid məntəqəsi ölkələrin tranzit, logistika imkanlarının inkişafına töhfə verəcək, regionun nəqliyyat və ticarət əlaqələrini daha da gücləndirəcək”, - İ.Kobaxidze bildirib.

Təbii ki, quru sərhədlərinin açıq olması iqtisadi baxımdan məqsədəuyğundur. Çünki bu, turizmə təsir göstərən əsas faktorlardan biridir. Xüsusən nəzərə alsaq ki, Azərbaycana turistlərin təxminən 70 faizi quru sərhədimiz olan ölkələrdən gəlir. Bu, eyni zamanda Azərbaycan vətəndaşları üçün qonşu ölkələrə səfər imkanları baxımından da vacibdir. Ona görə quru sərhədlərin açılması iqtisadi baxımından da əhəmiyyətli. Azərbaycanla quru sərhədlərinin açılması qonşu ölkədən Gürcüstana gələnlərin sayının artmasına təsir göstərəcək. Bu barədə bir müddət əvvəl Gürcüstan xarici işlər naziri İlya Darçiaşvili deyib. Nazirin sözlərinə görə, Azərbaycanın sərhədlərlə bağlı konkret arqumentləri var: “Əgər bu yöndə müsbət qərar qəbul edilərsə, Azərbaycan vətəndaşlarının Gürcüstana gəlişi asanlaşacaq və biz bunu alqışlayacağıq”.

Bundan öncə Gürcüstan iqtisadiyyat nazirinin müavini Mariam Kvirikaşvili bildirmişdi ki, quru sərhədlərinin bağlı olması səbəbindən Gürcüstan 1,5 milyon turist itirib.

Qeyd edək ki, Azərbaycanda xüsusi karantin rejiminin müddəti iyulun 1-nə qədər uzadılıb. Növbəti qərarə quru sərhədləri bağlı qalacaq. Bu ilin aprelində verdiyi bəyanatda Prezident İlham Əliyev Azərbaycan sərhədlərinin bağlı qalmasını milli təhlükəsizlik məsələləri ilə əlaqələndirib. Sitat: “Sərhədləri bağlı saxlamaq qərarı COVID-ə görə verilib. Biz hələ də formal olaraq karantin fazasındayıq. Lakin eyni zamanda açıq danışmaq, sərhədləri bağlı saxlamaq qərarı təkə ona əsaslanmır”. Dövlət başçısı bu barədə aprelin 23-də ADA Universitetində “COP29 və Azərbaycan üçün Yaşıl Baxış” mövzusunda beynəlxalq forumda danışmış. Prezident Əliyev deyib ki, sərhədlərin bağlı olması azərbaycanlılar, sərhədlərin digər tərəfində yaşayan azərbaycanlılar və başqaları üçün əlverişsiz olsa da, milli təhlükəsizlik bütün digər hisslərdən, bütün başqa səbəblərdən üs-

tün olmalıdır: “Xüsusilə də indiki zamanda. Şimal sərhədimizdə müharibə var. Cənub sərhədimizdə böhrandır. Təzə münaqişələrdə ki, yağışdan sonra göbələk kimi peyda olur. Düşünürəm ki, Azərbaycan xalqı bunu anlayır”. Prezident sərhədlərin bağlı olduğu müddətdə Azərbaycanda təhlükəsizliyin gücləndiyini gördüyünü deyib.

mənada virus və başqa təhlükə səbəbindən bağlı saxlanır. İndi o situasiyada doğru və optimal qərar verəcək. İndi o qəti bir söz demək tezdir”.

Deputat Tahir Rzayev isə modern.az-a bildirib ki, quru sərhədlərinin açılması indiki məqamda məqbul hesab olunmur: “Karantin rejiminin uzadılmasının müəyyən səbəbləri var. Bu səbəbləri çoxları yaxşı bilmirlər. Qonşu Ru-

ler olurdu, bu yeni məntəqə prosesi sürətləndirəcək. Yeni pozitiv hadisədir. Quru sərhədlərinin açılmasına gəlincə, hər hansı informasiyaya malik deyiləm, sadəcə, Azərbaycan noyabrda böyük beynəlxalq tədbirə evsahibliyi edəcək, 100-dən çox ölkədən 80 mindən artıq qonağın gəlməsi gözlənilir, belə şəraitdə quru sərhədlərini bağlı saxlayıb, bunu təhlükəsizliklə əlaqələndirmək pis bir mesaj olacaq,

Öncə Gürcüstanla quru sərhədi açıla bilər

İki ölkə arasında yeni gömrük-keçid məntəqəsi fəaliyyətə başlayacaq; rəsmi Tiflis quru sərhədlərinin açılmasını arzulayır, lakin belə bir qərar yalnız noyabra qədər belli olacaq - deputatlardan və ekspertdən rəy

“Sərhədlərin açılması müvəqqəti nəzərdə tutula bilər. Amma hələ ki, belə bir tələb ortaya qoyulmayıb. Bu sözləri axar.az-a deputat Fazil Mustafə quru sərhədlərinin COP29 ərəfəsində açıla biləcəyi ilə bağlı yayılan informasiyalara münasibət bildirərək deyib. Onun sözlərinə görə, belə bir qərar yalnız COP29 ərəfəsində belli olacaq: “Bu tədbirə çox sayda insan gələcək. Belə bir şəraitdə sərhədlərin açıq olması yəqin ki, bir zərurətə çevriləcək. Amma quru sərhədlər Operativ Qərargahın mülahizələri əsasında bağlı saxlanılır. Hökumət bu istiqamətdə hansısa bir addım atmağı nəzərdə tutmur. Görünür, müəyyən

siyada, Gürcüstan, Ermənistan, eləcə də Ukraynada müəyyən təlatümlər yaşanır. Müharibələr gedir. Müəyyən xəstəliklərin, miqrasiya axınının qarşısını almaq üçün sərhədlərin açılması hələ məqbul hesab olunmur. Bu, insanların narazılığına və narahatlığına səbəb olur. Lakin hər şeydən əvvəl ölkənin milli təhlükəsizliyi bizim üçün daha vacibdir. Bu məqsədlə hələ quru sərhədlərinin açılması məqsədəuyğun sayılmır”.

Bu mövzuda “Yeni Müsavat”-a danışan iqtisadçı-ekspert Natiq Cəfərlinin sözlərinə görə, Gürcüstanla yeni sərhəd-keçid məntəqəsinin açılması yaxşı haldır: “İnsanların keçidi və malların dövriyyəsində növbə-

lən olardı”. N.Cəfərli həmçinin hesab edir ki, Bakı hava limanı bu qədər qonağı qarşılamaq gücünə də malik deyil, insanların bir hissəsi Gürcüstan üzərindən keçid edə bilər: “Avropa ölkələrindən Gürcüstana uçuşlar çoxdur. O baxımdan ən azı Gürcüstanla quru sərhədlərinin açılması labüddür. Azərbaycan kifayət qədər güclü ölkədir, güclü təhlükəsizlik xidməti var və açıq sərhəd rejimində də yüksək səviyyədə təhlükəsizliyi təmin edə bilər”.

□ **EMİL SALAMOĞLU**
“Yeni Müsavat”

İtkin düşən hərbcinin ölümü ilə bağlı cinayət işi başlandı

İyunun 9-da naməlum şəraitdə itkin düşmüş Azərbaycan Ordusunun hərbi qulluqçusu əsgər Ceyhun Tofiq oğlu Hüseynovun nəşi tapılıb.

Bildirilir ki, 11 iyun səhər saatlarında Naxçıvan Muxtar Respublikasının Şərur rayonunun Günnüt yaşayış məntəqəsi istiqamətində aşkar edilərək şəxsiyyəti müəyyən edilib. Hazırda faktla bağlı araşdırma aparılır.

Müdafiə Nazirliyinin N sayılı hərbi hissəsinin hərbi qulluqçusu, əsgər Hüseynov Ceyhun Tofiq oğlunun ölüm faktı əsasında Naxçıvan Hərbi Prokurorluğunun və Azərbaycan Respublikası Hərbi Prokurorluğunun Kriminalistika və İnformasiya Texnologiyaları İdarəsinin əməkdaşları tərəfindən hadisə yerinə və meyitə baxış keçirilmiş, iş üçün əhəmiyyət kəsb edən predmetlər maddi sübut kimi götürmüş, eləcə də izahatlar alınmış və digər hərəkətlər icra edilmişdir.

Bu barədə Hərbi Prokurorluqdan bildirilib.

Fakt üzrə Naxçıvan Hərbi Prokurorluğunda Cinayət Məcəlləsinin müvafiq maddəsi ilə cinayət işi başlanılaraq şahidlər dindirilib, müvafiq ekspertizalar təyin edilərək icraya yönəldilmiş və təxirəsalınmaz zəruri istintaq hərəkətləri həyata keçirilib.

Hazırda istintaq davam etdirilir və qanunvericiliyin tələblərinə uyğun olaraq bütün tədbirlərin görülməsi təmin olunacaqdır.

Nərgiz Absalamova barəsində yeni qərar

“Abzas Media” işi çərçivəsində həbs edilən Nərgiz Absalamova barəsində olan həbs qətimkan tədbiri üç ay uzadılıb.

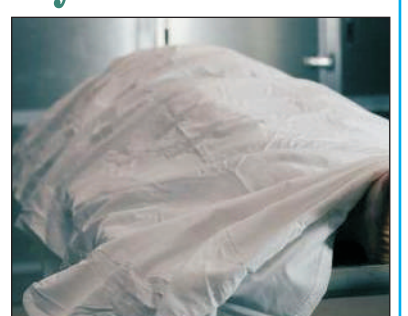
Bu barədə Xətai Rayon Məhkəməsində keçirilən iclasda qərar qəbul olunub.

Qeyd edək ki, ötən ilin dekabr ayının 1-də N.Absalamova barəsində həbs qətimkan tədbiri seçilmişdi. Ona qarşı 206.3.2-ci (qaçaqmalçılıq, qabaqcadan əlbir olan bir qrup şəxs tərəfindən törədildikdə) maddəsi ilə ittiham irəli sürüldü.

Daha öncə “Abzas Media”nın direktoru Ülvi Həsənlı və baş redaktoru Sevinc Vaqifqızı, eləcə də sayın direktor müavini Məhəmməd Kekalov da eyni ittiham ilə həbs ediləblər.

Bakıda məktəbli qız 9-cu mərtəbədən yıxılıb öldü

Bakıda məktəbli qız faciəli şəkildə ölüb. Lent.az xəbər verir ki, hadisə paytaxtın Cəfər Xəndan küçəsində yerləşən yaşayış binasında qeydə alınıb. Orada yaşayan 2015-ci il təvəllüdü Nərmin Əliyeva 9-cu mərtəbədə yerləşən mənzilin eyvanından yıxılıb.

Nəticədə o, aldığı xəsarətdən hadisə yerində dünyasını dəyişib.

Məsləhətləşmələr üçün Moskvaya çağırılan Rusiyanın Ermənistandakı səfiri Sergey Kopirkin İrəvana qayıdıb. “Yeni Müsavat” qeyd edir ki, bu barədə Rusiya xarici işlər nazirinin müavini Mixail Qaluzin bildirib. “Sergey Pavloviç məsləhətləşmələrdə iştirak edib və bildiyimə görə, o, artıq İrəvandır”, - Mixail Qaluzin Rusiya-Belarus ittifaq dövlətinin Nazirlər Şurasının yüksək səviyyəli qrupunun iclası ərəfəsində deyib. O vurğulayıb ki, “səfirin məsləhətləşmələrə çağırılması tamamilə standart prosedurdur və tez-tez istifadə olunur”.

Yada salmaq ki, Rusiya Xarici İşlər Nazirliyi mayın sonunda ölkənin İrəvandakı səfirini məsləhətləşmələr üçün Moskvaya çağırıldığını elan edib. Bu, münasibətlərin gərgin dövrünə təsadüf edib. Amma səfir işinə qayıtdıqdan sonra da İrəvan - Moskva əlaqələrində hər hansı müsbət irəliləyiş müşahidə olunmur. Əksinə, Kopirkinin Ermənistanə dönüşü fonunda yenə də Paşinyan komandasından Rusiyaya ittihamlar sinxronluq təşkil edir.

Söhbət parlamentin spikeri Alen Simonyandan gedir. İyunun 10-da jurnalistlərə

Rusiya səfirinin İrəvana qayıtmasının mübhəm səbəbləri

Rusiya Ermənistandakı səfiri ona görə çağırılmışdı ki, bəlkə erməni rəsmiləri ritorikalarından əl çəkələr; Kremlin çevriliş planı?

qədər zəif idi ki, Xəzərdə Azərbaycana bir az da yaxınlaşan gəmi yox idi? Var idi, yoxsa yox?”, - deyərək bildirib.

Simonyan qeyd edib ki, tərəflər arasında həm sövdələşmə, həm də erməniləri cəzalandırmaq istəyi buna səbəb olub: “Çünki o, Ukraynada müharibəyə hazırlaşır və Suriyada təyyarəni vurduqdan sonra Türkiyə ilə böyük sövdələşmə aparıldı, son məqsədi bu regionda mümkün sanksiyalardan yayınmaq imkanı əldə et-

“Ermənistanda yeni hökumət formalaşdırılması üçün müxalifət və Rusiya tandemdə işləyir, bu, heç kimə sirr deyil”. Bunu da Ermənistan parlamentinin spikeri Alen Simonyan deyib. “Biz hər tərəfdən zərbələr alırıq. Bu gün bütün elita, oliqarxiya, kilə, Daşnaksütyun bizə qarşı çıxıb. Bizi yalnız Ermənistan xalqı dəstəkləyir. Siz də bilirsiniz ki, biz xalq tərəfindən dəstəklənirik”, - Simonyan bildirib. Spiker KTMT-ni də növbəti dəfə tənqid atəşinə tutub.

Siyasi ekspert Qədir Aslanın “Yeni Müsavat”-a bildirdiyinə görə, Kopirkinin Moskvaya çağırılması onun keşis Baqratın İrəvanda apardığı proseslə bağlı verəcəyi məlumatla bağlıdır. “Çünki bu hərəkətin arxasından Rusiyanın çıxdığı getdikcə məlum olmaqdadır. Lavrovun müavini Qaluzin belə vaxtda açıqladı ki, əgər Ermənistan razı olsaydı, onun Azərbaycanla sərhədlərində KTMT sülhməramlları yerləşərdi, Avropa missiyası gələrdi, onda hadisələr fərqli

Makron istefa verə bilər

Emmanuel Makron partiyasının Avropa Parlamentində seçkilərdəki uğursuzluğu fonunda Fransa prezidenti postundan istefa verə bilər. Bu barədə “Europe 1” Makrona yaxın mənbələrə istinadən məlumat yayıb.

Məlumatla görə, Fransa prezidenti və onun ətrafı bu variantı ciddi şəkildə müzakirə edir ki, öz partiyasının seçkilərdə şanslarını artırsın və “cəsarətli qərar qəbul etdiyini göstərsin”.

“Prezidentin istefası tabu deyil, bu gün biz bütün ssenariləri təmin etməliyik”, - prezidentə yaxın adamlardan biri deyir.

İstefa versə, Makron ikinci müddəti olduğu üçün yenidən prezidentliyə namizəd ola bilməyəcək. Prezidentə yaxın mənbələrə görə, istefa “ən yaxşı seçim deyil”.

Avropa Parlamentinə seçkilərdə ifrat sağçıların sarsıdıcı məğlubiyyətindən sonra Prezident Emmanuel Makron tərəfindən təyin edilmiş növbədənkenar seçkilər son onilliklərdə Fransada ən tələpklü səsvermə olacaq.

Axar.az xəbər verir ki, bunu Fransanın maliyyə naziri Brünö Le Mer bildirib.

“Bu, Beşinci Respublika tarixində Fransa və fransızlar üçün ən vacib parlament seçkiləri olacaq”, - deyərək maliyyə naziri vurğulayıb.

Konservativ Respublikaçılar Partiyasının yüksək vəzifəli xadimi Valeri Pekres isə deyib:

“Heç kimə təşkilatlanmağa vaxt vermədən və hər hansı bir kampaniyanı aparmadan buraxılma - ölkənin taleyi ilə “rus ruleti” oynamaqdır”.

Ekspertlər Makronun qərarını ciddi siyasi risk adlandırırlar, çünki hakim İntibah Partiyası daha böyük itkilərə məruz qala bilər, bu da Makrona 2027-ci ildə prezident müddətini sağ-salamat başa çatdırmağa mane olacaq.

Qeyd edək ki, Fransada növbədənkenar parlament seçkilərinin ilk turu iyunun 30-da, ikinci tur iyulun 7-də baş tutacaq.

açıqlamasında parlament sədri bildirib ki, Rusiya hökuməti Ermənistanı və erməni xalqına xəyanət edib. “Qeyri-dost hərəkətlərə gəlincə, 2020-ci ildən sonra öz hərəkətlərinə baxsınlar. Ermənistan özünü həmişə sadıq tərəfdaş kimi aparıb. O, uşaq kimi inanırdı, son ana qədər ümid edirdi ki, Rusiya Federasiyası Ermənistanı tərk qoymayacaq, Ermənistanı və erməni xalqını tərk etməyəcək. Ermənistan və erməni xalqına Rusiya hökuməti tərəfindən xəyanət edilib. Bu sözə görə min dəfə üzr istəyirəm. Bizi aldatdılar, tək buraxdılar. Minlərlə raketin İsrail istiqamətində necə getdiyini, donanmanın İsrail sərhədlərinə necə yaxınlaşdığını və İsrailə düşən raketləri vurmağa başladığını bir az təəccüb və həsədlə izlədim. Kiprdən havaya qalxan təyyarələr İsrailə müttəfiq kimi kömək etməyə başladı. Rusiya 2020-ci ildə o

mək idi. Yaxud bu, ermənilərin ödəməli olduğu bir qiymət idi, çünki ermənilər müstəqil və suveren olmaq variantını seçmişdilər və buna görə də cəzalandırılmalı idilər. Erməniləri cəzalandırmaq lazım idi ki, seçki olmasın, burada lider zəng etsin, “yaxşı, mən seçilərəm” desin. Oradan təbrik etsin, burada qanuni lider olsun ki, 1 martı qeyd etsinlər. Həm sövdələşmə, həm də cəza var idi. Məqsəd “bir daşla iki quş vurmaq”, yəni sövdələşmə etmək idi ki, Ermənistan-da hakimiyyət dəyişəcək və rusiyayönlü hakimiyyət gəlib deyəcək: əvvəlkilər günahkardır, bu gün Ermənistan Rusiya-Belarus İttifaqının üzvü olmalıdır, çünki ruslar olmadan biz təhlükəsiz ola bilmərik. Ruslar olmadan biz mövcud ola bilmərik. Bizim günahımız odur ki, yox deyirik, biz dövlət və suveren olmalıyıq”.

Göründüyü kimi, Paşinyan kabineti Rusiyaya 44 günlük müharibədə günahkar çıxarmağa davam edir. O zaman Kopirkinin gedişi nə idi, dönüşü nə? Ümumiyyətlə, səfir niyə geri çağırılmışdı və hansı təlimatlar almışdı? O da maraqlıdır ki, Rusiyanın İrəvandakı səfirliyi daşqınlardan sonra Ermənistan XİN-ə müraciət edib. Rusiya səfirliyi yardım təklif edib, eyni zamanda həlak olanlar arasında Rusiya vətəndaşlarının olub-olmadığını aydınlaşdırmaq istəyib. Erməni analitik Stepan Danielyan istisna etməyib ki, Rusiya səfirinin Moskvaya çağırılması Belarus Prezidenti Aleksandr Lukashenkonun Minskə Vladimir Putinlə görüşdə səsləndirilən görüşdə səsləndirilən “mənim regionumuz və Qafqaz üçün çox maraqlı təkliflərim var ki, onları Azərbaycana səfərimiz zamanı ciddi müzakirə eddik” bəyanatı ilə bağlı ola bilər.

inkişaf edərdi. Yeni Qaluzin işarə vurdu ki, baş verənlərdə İrəvan özü günahkardır. Bununla demək istədi ki, indi Ermənistanın içərisində olan hadisələri, keşis Srbazanın mitinglərini biz idarə edirik”.

Q.Aslan hesab edir ki, ikinci məsələ 5 aprelə keçirilmiş Brüssel görüşündən sonra baş verənlərdir: “Amerikalılar Ermənistanda yenidənqurma işlərinə başlayıblar. Xüsusən də rekonstruksiya orduda aparılır. Buna qədər polisə islahatlar olmuşdu. İstisna deyil ki, Kopirkin Rusiyaya qayıtdıqdan sonra bu barədə məruzə etmiş ola bilər. Həmçinin, Gürcüstanda gedən prosesləri də Rusiya kurasıya etdiyi üçün bu məsələlərin İrəvandakı səfirlə müzakirə olunması mümkündür. Təbii ki, Ermənistan-Azərbaycan sərhədlərinin delimitasiyası işinin də səfirlə danışla bilər. Hətta Ermənistanla Azər-

baycan arasında provokasiya hazırlanması istisna deyil. Eyni zamanda 1 avqusta qədər İrəvandakı “Zvartnots” aeroportundan rus sərhədçilərinin çıxması haqda variantlar nəzərdən keçirilir. Bu məsələlərə dair Kopirkinin də verdiyi məlumatlar ola bilər”. Siyasi şərhçi Rusiya-Ermənistan münasibətlərinin ziq-zaq şəkildə davam edəcəyini düşünür.

Analitik Elxan Şahinoğlunun qeydlərinə görə, Rusiya Ermənistandakı səfiri Sergey Kopirkinin təxminən iki həftə əvvəl ona görə Moskvaya çağırılmışdı ki, bəlkə Ermənistan rəsmiləri anti-Rusiya ritorikalarından əl çəkələr. “Moskva səfirini yenidən İrəvana göndərərək. Ancaq Ermənistan hökumətinin Rusiya siyasətinə dəyişən bir şey yoxdur. Ermənistanın parlament sədri Alen Simonyan Rusiya-

nın ünvanına ağır sözlər deyib. Bundan başqa Ermənistan Kollektiv Təhlükəsizlik Müqaviləsi Təşkilatının maliyyələşdirməkdən imtina edib. Moskvanı ən çox qıcıqlandıran isə Ermənistanın Ukraynadakı səfirinin rusiyalı hərbiçilərin qətləmin törətdiyi Buça şəhərinə səfəri və orada Rusiyanın ünvanına tənqidi fikirlər söyləməsi olub. Aydın ki, səfir Ermənistan Xarici İşlər Nazirliyinin təlimatıyla Buçada olub. Buna baxmayaraq, Qərbdən istədiklərini ala bilməyən baş nazir Nikol Paşinyan Rusiya ilə dialoq yollarını açıq tutur. Öz növbəsində Kremlin də Ermənistanda Paşinyana alternativ tapa bilmir, elə buna görə də səfiri geri göndərərək, - deyərək politoloq belə dəyərləndirir.

✉ **Emil SALAMOĞLU**
“Yeni Müsavat”

Azərbaycan 2020-ci ilin payızından ATƏT-in Minsk Qrupunun "nekroloquunu imzalayıb". Amma sırf imperialist maraqlarını güdən fövqəldövlətlər həqiqətlə barışmaq istəmirlər. Bu, tamamilə absurdur, çünki saxta qrup faktiki olaraq Bakı ilə İrəvan arasında birbaşa danışıqlardan kənarlaşdırılıb. Ermənistan Rusiyanın vasitəçiliyindən imtina edib, Azərbaycan isə Qərbin müdaxiləsini məhdudlaşdırır. Kənardan müdaxilə və boş vasitəçilik olmadan tərəflər həm sərhədlərin delimitasiyası, həm də sülh müqaviləsi layihəsinin hazırlanmasında irəliləyişlər əldə ediblər. Keyfiyyətə yeni vəziyyət Minsk Qrupunun ləğvini tələb edir. Bununla belə, Qərb müəmmalı şəkildə susur. Bütövlükdə Minsk Qrupu formatı Qarabağ müharibəsindən sonra formalaşması baş verən yeni regional nizama supergüclərin müdaxiləsi üçün sonuncu rıçaqdır.

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev Türkdillil Ölkələrin Parlament Assambleyasının üzvləri ilə görüşündə bu barədə danışıb. Azərbaycan dövlətinin başçısı açıq şəkildə bildirib ki, Ermənistan tərəfi Minsk Qrupunun buraxılması təklifi ilə ATƏT-ə birgə müraciət etməyə dəvət olunub: "Buna ehtiyac yoxdur, hazırda fəaliyyət göstərmir. Biz faktiki olaraq onun fəaliyyət göstərməsinə imkan verməyəcəyik. De-yure məsələsinə gəlincə, hüquqi baxımdan o, ləğv edilməlidir və bu, Ermənistanın nə qədər səmimi olduğunu göstərəcək. Əgər Ermənistan Minsk Qrupunu qoruyub saxlamaq istəsə, onda onların bizə qarşı ərazi iddiaları davam edəcək", - deyə prezident bildirib.

İrəvan Prezident Əliyevin sözlərinə reaksiya verməyib. Bununla belə, hökumət dairələrinin nümayəndələri dolayısı ilə Minsk Qrupunun saxlanılmasının lehinə şərhlər verməyə başlayıblar. Hakim partiya hesab edir ki, Ermənistanla Azərbaycan arasında sülh müqaviləsi imzalandıqdan sonra Minsk Qrupu buraxıla bilər. Spiker Alen Simonyanın sözlərinə görə, Azərbaycan və Ermənistan sülh müqaviləsi imzalayanda Minsk Qrupu məsələsi gündəmdən çıxarılacaq.

Müxalif "Ermənistan" fraksiyasının deputatı Qeqam Manukyanın sözlərinə görə, Minsk Qrupu hazırda fəaliyyət göstərməyə də, "Qarabağ ermənilərinin hüquqlarının müdafiəsi üçün hüquqi statusa malik olan legitim formatdır".

Beləliklə, erməni revanşist-müxalifət dairələrində Minsk Qrupunun "mumiyasının" qorunub saxlanılmasının məhz Qarabağ məsələsinin beynəlxalq gündəmdə aktuallaşması üçün zəruri olduğunu etiraf edirlər.

Minsk Qrupunun "mumiyalanması" başladı

Ermənistan iqtidarı və müxalifəti Minsk Qrupunun mövcud statusunun saxlanılması məsələsində birləşiblər - ekspertlərdən vacib açıqlamalar

Manukyan və onun tərəfdarları Ermənistanda hakimiyyət dəyişikliyinə, Qərblə Rusiya arasında münaqişənin həllinə ümid bəsləyirlər ki, bu da "Qarabağ məsələsinin" canlandırılması üçün ilkin şərtlər yaradacaq.

Beləliklə, mahiyyət etibarilə Ermənistan iqtidarı və müxalifəti Minsk Qrupunun mövcud statusunun saxlanılması məsələsində birləşib.

Azad Vətən Partiyasının sədri Akif Nağı bildirdi ki, Minsk Qrupu ilə bağlı Qərb və Ermənistan konkret maraqlarından çıxış edirlər: "Qərb, ilk növbədə ABŞ və Fransa bu, vaxtı bitmiş qurumdan regionda təsir imkanlarına malik olmaq üçün istifadə etməyə çalışır. Onlar 30 il ərzində məsələnin ermənilərin xeyrinə həll olunmasına çalışdılar ki, regiona Ermənistan "pəncərəsi"ndən girsinlər. İndi də həmin ümidlərlə qurumu saxlamaq istəyirlər. Bu gün onlar belə bir tezislə əsaslanmağa çalışırlar ki, məsələ hələ bitməyib, müharibədə qələbə hələ heç nə demək deyil. Məsələn, keçmiş amerikalı həmsədr Kavano bu günlərdə bildirib ki, məsələ hələ davam edir, ermənilər guya "əsrlərlə yaşadqları" Qarabağa qayıtmadan məsələyə nöqtə qoymaq olmaz".

A.Nağı əlavə etdi ki, Ermənistan hakimiyyəti də Minsk Qrupu ilə bağlı ikiüzlü mövqe tutur, guya buraxılmasının tərəfdarıdır, amma bu, sülh müqaviləsindən sonra baş verə bilər: "Ermənistanın

meydanlara yığışan marginal revanşistləri də açıq şəkildə Minsk Qrupunun fəaliyyətinin bərpasını tələb edirlər. Bununla yuxarıda qeyd etdiyimiz tezislə sükənirlər ki, proses davam etməlidir. Bu şəraitdə Azərbaycan hər bir təşəbbüsün ayaq açıb yeriməsinə imkan verməməli, hücum taktikasını davam etdirməli, Ermənistanı kənar qüvvələrin təsirlərindən təcrid edərək vasitəçisiz danışıqları davam etdirməli, nəticəyə nail olmalıdır".

Ermənişünas alim, Türkiyənin Erciyes Universitetinin profrssoru Qafar Çaxmaqlı isə "Yeni Məsavat"a dedi ki, 44 günlük savaştan sonra Minsk Qrupunun edəcəyi bir şey qalmadı: "Həm də bu qrupun həmsədrləri arasında münasibətlər onun fəaliyyətini sıfıra endirdi. Onların bir araya gəlib hansısa fəaliyyət göstərməsi üçün şərait yoxdur. Ermənistan ona ümid edir ki, hansısa mərhələdə bu institutun yardımına ehtiyac ola bilər. Qarabağdan öz xoşları ilə çıxan əhalinin geri dönüş məsələsində bu qrupun müdaxiləsini arzulaya bilərlər. Amma Minsk Qrupu və onların həmsədrlərinin statusu yoxdur. Ermənistanda rəsmi dairələrdən belə bir fikir səsləndirilir ki, onun yaradılması Ermənistan və Azərbaycanın xahişi ilə olmayıb ki, indi onun ləğv edilməsi tələb olunsun... Məlumdur ki, Ermənistan qrupun ləğv edilməsini istəməyəcək. Amma Azərbaycan birtərəfli qayda-

lə təsir etməyib. Azərbaycan ərazilərinin işğalda olması faktoruna real siyasi təsir göstərə bilməyib. Eyni zamanda ATƏT-in Yüksək Səviyyəli Planlaşdırma Komitəsi də yaranarkən üzərinə bir

şəhər ATƏT-in büdcəsinin boşuna xərclənməsinə səbəb olur. Minsk Qrupu ömrünü başa vurubsa, nəyə görə yersiz yerə ATƏT-dən ora vəsait ayrılmalıdır? Bu, həm də Yüksək Səviyyəli Planlaşdırma Komitəsinə aiddir. Azərbaycan heç bir formada ATƏT-in Minsk qrupunun bərpasına şərait yarada bilməz. Çünki artıq ATƏT-in Minsk qrupunun labüdlüyü üçün heç bir məsələ yoxdur, Qarabağ müharibəsi bitib, Azərbaycan torpaqlarını işğaldan azad edə bilib və artıq ikinci mərhələ - Azərbaycanla Ermənistan arasındakı sülh, sərhədlərin delimitasiya və demarkasiyası prosesi gedir. Ermənistanda da yaxşı anlaşırlar ki, Minsk Qrupu dirçəldilə bilməz, sadəcə manipulyasiya etməklə məşğuldurlar".

□ **E.PAŞASOY,**
"Yeni Məsavat"

Zəngəzur dəhlizinə "Fronteks" nəzarət edəcək?

Ermənistan parlamentinin sədri Alen Simonyan Zəngəzur dəhlizi ilə bağlı sensasiya sayıla biləcək bəyanatla çıxış edib.

Axar.az xəbər verir ki, Simonyan İrəvanın bütün yolları və kommunikasiyaları açmağa hazır olduğunu bildirib. "Əgər nə vaxtsa imkan yaranarsa və ya iki ölkə arasında kommunikasiyaya nəzarətin başqa təşkilata verilməsi variantına qayıtmaq təklifi olarsa, o zaman bu məsələ müzakirə oluna bilər. Amma düşünmürəm ki, bu, hansısa regional ölkə ola bilər"- Simonyan jurnalistin sualına cavab olaraq bildirib.

Ermənistan parlamentinin sədrinin Zəngəzur dəhlizini nəzərdə tutduğu şübhəsizdir, çünki məhz onun "3-cü dövlətin nəzarətinə verilməsi" məsələsi var. 9-10 noyabr 2020-ci il bəyanatına görə, Azərbaycanın qərb rayonları ilə Naxçıvanı birləşdirən maneəsiz yola Rusiya FTX-nin Sərhəd Xidməti nəzarət etməlidir.

A.Simonyan "düşünmürəm ki, bu, hansısa regional ölkə ola bilər" sözləri ilə birbaşa bəyanatın bu bəndini və region ölkəsi olan Rusiyayı nəzərdə tutur. Yeni heç bir halda nəzarətin Rusiyaya verilməyəcəyini elan edir.

O, yola nəzarət üçün Ermənistanın Milli Təhlükəsizlik Xidmətinin tərkibində müvafiq qurum yaradıldığını və bu qurumun məsuliyyəti üzərinə götürməyə hazır olduğunu bildirməklə yanaşı, təhlükəsizliyin təmini üçün "bir təşkilat" müzakirəsinə də açıq olduqlarını qeyd etdi.

Maraqlıdır, Paşinyanın danışan dili olan Simonyan hansı təşkilatı nəzərdə tutur?

Söhbət "Fronteks" kimi tanınan təşkilatdan - Avropa Sərhəd və Sahil Mühafizəsi Agentliyindən gedir.

"Fronteks" 2004-cü ildə Xarici Sərhədlərdə Əməliyyat Əməkdaşlığının İdarə edilməsi üzrə Avropa Agentliyi kimi yaradılıb və ilk növbədə sərhəd nəzarəti səylərinin əlaqələndirilməsinə cavabdehdir. 2015-ci ildə qurum Avropa Sərhəd və Sahil Mühafizəsi Agentliyinə çevrilib, 6 oktyabr 2016-cı ildə Bolqarıstanın Türkiyə ilə xarici sərhədində rəsmi olaraq fəaliyyətə başlayıb.

Büdcəsi də 2015-ci ildə 143 milyon avro idisə, 2021-ci ildə artıq 543 milyon avroya yüksəlib. Agentliyin əməkdaşlarının 2027-ci ilə qədər 10.000 nəfərə çatdırılması planlaşdırılır.

□ **"Yeni Məsavat"**

Ermenistanın Ukraynadakı səfiri Vladimir Karapetyanın və İrəvanın Nor Nork vilayətinin rəhbəri Tigran Ter-Marqaryanın Buçaya səfəri İrəvanla-Moskva arasında gərginliyi daha da artırır. Qeyd edək ki, Rusiya şəhərdə belə bir qırğının olduğunu təkzib edir.

Ermənistan rəsmiləri Buçadakı tibb müəssisələrinə dərmanlar verib və əməkdaşlıq məsələlərini müzakirə ediblər. "Biz öz azadlığını və müstəqilliyini döyüş meydanında müdafiə edən Ukrayna xalqının şücaəti ilə fəxr edirik. Buçaya və Rusiyanın təcavüzündən əziyyət çəkən digər icmalara həmişə dəstək olacağıq", - "Armenpress" İrəvanın Nor Nork inzibati dairəsinin rəhbəri Tigran Ter-Marqaryandan sitat gətirib.

Ermənistanın Moskvanın həssas yerindən "vurması" Xarici İşlər Nazirliyinin rəsmi nümayəndəsi Mariya Zaxarovanı daha çox qəzəbləndirib. "Biz həqiqətən ümid edirik ki, Ermənistan nümayəndə heyəti bu şəxslərin siyahısını Rusiya tərəfi ilə bölüşəcək. İki ildir ki, heç kimi, o cümlədən BMT-dən orada öldüyü iddia edilən insanların siyahısını bizə təqdim edə bilmirlər", - diplomat bildirib.

Zaxarova onu da deyib ki, Ukrayna Silahlı Qüvvələrinə yardım göndərilməsi və orada Rusiyaya qarşı qəbul edilməz bəyanatlar səsləndirilməsi ilə əlaqədar Ermənistan Xarici İşlər Nazirliyinə etiraz notası göndərilib. "Biz Qərbyönlü Respublika Partiyasının sədri Aram Sarkisyanın müttəfiqi Tigran Ter-Marqaryan kimi bir fiqurdan başqa heç nə gözləmədik. Təəssüf ki, Ermənistan hakimiyyəti onunla həmrəydir", - Mariya Zaxarova vurğulayıb.

Yada salmaq ki, Ukrayna Rusiya Silahlı Qüvvələrinin bölmələri 2022-ci il fevralın 27-dən martın 31-dək Buçada olduğunu iddia edir. Ukrayna Silahlı Qüvvələri Buça rayonuna daxil olduqdan sonra Ukrayna tərəfi 1190 yerli sakinin cəsədini aşkar edib. Bildirilir ki, qurbanların sayı

yekun deyil - Kiyev vilayətinin itkin düşmüş 514 sakininin axtarışı hələ də davam edir. Bundan əlavə, 180 cəsədin şəxsiyyəti hələ də məlum deyil. Buça hadisələrinin xatirəsinə hər birində qurbanların adları yazılmış lövhələr olan bir neçə stelden ibarət Xatirə Divarı ucaldılıb. Ümumilikdə, abidənin üzərində 509 ad həkk olunub.

Ermənistan 1992-ci il fevral ayının 26-da Xocalıda dinc azərbaycanlılara qarşı soyqırımı törədib və etnik təmizləmə həyata keçirib. O vaxt dünya bizə indi Ukraynaya inandığı qədər inanmadı. Hətta Ermənistana bu qırğına görə sanksiya da tətbiq etmədilər. İndi erməni səfirin və vilayət rəhbərinin Buça üçün gözyaşı tökməsi timsahın "gözyaşları" ilə müqayisə oluna bilər. Ermənilər Buça məsələsində səmimidirlər, yoxsa Rusiya ilə soyuq münasibətlərinin təsiri altında hərəkət edib Moskvaya meydan oxuyurlar?

Azad Vətən Partiyasının sədri Akif Nağı "Yeni Müsavat"a bildirdi ki, bütün ölkələr bu və ya digər siyasi hadisədən, proseslərdən öz maraqları üçün istifadə etməyə çalışırlar. O cümlədən bir sıra dövlətlər xalqların faciəsi üzərində öz maraqları üçün siyasət yürütməyə çalışırlar. Gözümüzün önündə gedən proseslər də bunu göstərir. Buçada baş verən hadisələri də dünyada bəzi dövlətlər kütləvi qətləmin kimi qəbul edir, bəziləri isə qəbul etmir. Qəbul edənlər də, etməyənlər də öz siyasi maraqlarını güdürlər. O cümlədən, Ermənistan Buçaya münasibətdə səmimi deyil: "Ümumiyyətlə, Ermənistanın dünyada heç bir bu kimi hadisələrə, faciələrə səmimi münasibəti olmayıb. Ermənistan özü aqressiv, soyqırımı həyata keçirmiş dövlətdir. Ona görə də belə bir dövlətin hansısa bir xalqın faciəsinə ürayı yanması mümkün deyil və səmimi ola bilməz. Ermənistan rəsmi şəxslərinin Buça ilə bağlı addımları onlara rəsmi İrəvan tərəfindən verilən göstəriş əsasında Rusiyaya qarşı demarşdır. Rusiyanı sanki şantaj eləməyə çalışırlar. Maraqlıdır ki, son günlər nəinki Ermənistan hökuməti, həmçinin revanşist müxalifətin təmsilçisi, başpözüq dəstəyə rəhbərlik edən keşiş Baqrat da mitinqlərdə anti-Rusiya çıxışları edir. Hətta meydana "Rusiya düşməndir" şüarları səsləndirirlər. Yəni Ermənistanda qərribə bir vəziyyət yaranıb. Həm Ermənistan

Ermənilərin Buça üçün timsah "gözyaşları"

Xocalıda dinc azərbaycanlılara qarşı soyqırım törədənlər hansı üzlə Ukraynaya görə sızlayırlar?

Azərbaycan, Xocalı
1992-ci il

Ukrayna, Vinnytsia Oblast
2022-ci il

siya arasında siyasi böhran davam edir və Ukrayna məsələsində Yerevan birbaşa Kiyevə buna görə guya dəstəkləyir. Səfirin və merin Buçada Moskvanı ittiham etməsi Ermənistan və Rusiya arasında artıq müttəfiqlik münasibətlərinin sona yetdiyini deməyə daha bir əsas sayıla bilər. Ermənistanın Buçada Rusiya əleyhinə ittihamlar səsləndirməsi həm də Qərbin xoşuna gəlmək üçündür. Göstərmək istəyirlər ki, Yerevan açıq şəkildə Kremlə meydan oxuyur. Düşünürəm ki, Ermənistan rəsmiləri Ukrayna məsələsində səmimi deyillər. Xüsusilə, Buçada baş verənlərlə bağlı. Çünki Xocalı soyqırımını törədənlər indi durub faciədən danışirlər. Ümumiyyətlə, Ermənistan hakimiyyəti həmişə ikiüzlü siyasət yürüdü və səmimi olmayıb. Rusiya və Ermənistan arasında ziddiyyətlər davam edəcək. Buçada erməni səfir və merin dedikləri Ermənistan hakimiyyətinin mövqeyidir. Kreml də bunu belə qəbul edir. Nikol Paşinyan demək olar ki, Ukrayna məsələsində Qərbin yanında yer alıb. Ancaq bu, qətiyyətin onun Ukraynanı və Ukrayna xalqını sevməsi demək deyil".

□ **Etibar SEYİDAĞA,**
"Yeni Müsavat"

26 iyun paradının Xocalıda keçirilməsi təklifi

Şair Ramaldanov: "Ola bilsin ki, bu il Xocalıda, Xankəndində, Şuşada və digər yerlərdə yalnız yürüş şəklində tədbirlər keçirilsin"

26 iyun tariximizdə Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinin yaranması günü kimi qeyd olunur. 44 günlük Vətən müharibəsi və uğurla keçirilən antiterror əməliyyatları nəticəsində Qarabağda suverenliyimiz bərpa olundu. Mühəribədə Vətən müharibəsində tarixi zəfərə imza ataraq dünyada adından, gücündən söz etdirən müzəffər Azərbaycan Silahlı Qüvvələri 106 yaşını qeyd edəcək.

Bu gün Azərbaycan ordusunun gücü və peşəkarlığı onun beynəlxalq reytinglərdəki mövqeyində də əksini tapır. İşğaldan azad olunmuş ərazilərdə hərbi paradın keçirilməsi ilk deyil. Azərbaycan Silahlı Qüvvələri günündə hərbi parad harada keçiriləcək?

Mövzu ilə bağlı sonxəbəraz-a danışan hərbi

ekspert Tərlan Eyvazov deyib ki, bayramlarda, xüsusilə ordu günündə parad kiçik olsa da, Şuşada keçirilir: "Azərbaycan prezidentinin Xankəndində iştirak etdiyi vaxt orada parad keçirildi. Düşünürəm ki, belə bir paradın ke-

çirilməsi mümkündür. Artıq bu birinci dəfə deyil. Xankəndidə bayraq ucaldılan zaman orada parad keçirilib. Burada nəse mürekkəb bir şey yoxdur. Düşünürəm ki, Xankəndi yerinə paradın Xocalıda keçirilməsi daha vacibdir. Xocalı-

da baş verən faciələr bizim tariximizdir. Artıq sakinlər Xocalıya köçürülüb. Ona görə də Xankəndi əvəzinə, Xocalıda keçirilsin".

Bəs bu dəfə hərbi paradın Xocalıda keçirilməsi mümkündürmü?

Politoloq Qabil Hüseynli bu barədə "Yeni Müsavat"a açıqlamasında deyib ki, hazırda Xocalıda paradın keçirilməsi üçün lazım olan şərtlər yoxdur. Üstəlik hələ ki, Rusiya sülhməramlıları Xocalıdan çıxmaqda davam edirlər: "Əlbəttə, Xocalıda kiçikmiqyaslı parad keçirilsəydi, daha möhtəşəm olardı. Çünki Xocalı bizim ən yaralı, belimizi bükən, qatlayan yerimizdir. Ölkə prezidentinin qətiyyəti və şücaəti sayəsində artıq bükülən belimizi dikəldə bilmişik. Xocalı da görməlidir ki, onun necə möhtəşəm ordusu var və bu ordu Xocalı, Meşəli, Ağdaban qətləminin qisasını aldı, ermənilərin Qarabağda törətdikləri bütün vəhşiliklərə, soyqırımlara möhtəşəm cavablar verdi. Beləliklə, Xocalıda kiçik də olsa parad keçirsək, milli qürurumuz xeyli yüksəldər, qarşımızdakı düşmən daha da kiçilər. Bu, həm də tarixə qızıl hərflərlə yazıla biləcək tədbir olardı".

Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinin ehtiyatda olan pol-

kovniki, hərbi ekspert Şair Ramaldanov isə qeyd edib ki, Xocalıda böyük parad keçirmək hələ ki mümkün deyil, bu baxımdan yalnız hərbi yürüş keçirilə bilər: "Biri var parad, biri də var yürüş. Hesab edirik ki, parad böyük tədbirdir və bunun üçün dövlətin müvafiq qurumları tərəfindən hazırlıqlar olmalıdır. Üstəlik, bu tədbirdə prezidentin özü iştirak edir. Bu baxımdan əvvəldən hazırlıqlara başlanılmalıdır. Əlbəttə ki, istər Xocalı olsun, istər Xankəndi, Şuşa, istərsə də Bakı olsun, hamısı bizim üçün əzizdir. Amma hesab edirik ki, Xocalıda böyük dövlət tədbiri olan hərbi paradın keçirilməsi indi mümkündür. Həmçinin mənə elə gəlir ki, bu il paradda bağlı böyük hazırlıqlar yoxdur, zəmanə də az qalır, ola bilsin ki, parad şəklində tədbir planlaşdırılır. Amma Xocalıda, Xankəndində, Şuşada və digər yerlərdə yürüş şəklində tədbirlər keçirilə bilər".

□ **Xalidə GƏRAY**
"Yeni Müsavat"

ABŞ-da fəaliyyət göstərən Lemkin İnstitutu Azərbaycan qarşı növbəti şərhləmə kampaniyasına başlayıb. Bu ilin noyabrında Bakıda keçiriləcək COP29 erməniləri ciddi narahat edib.

Yalançı soyqırım iddiaları nə söykənərək fəaliyyət göstərən Lemkin İnstitutu BMT-ni COP29-nun Azərbaycanda keçirilməsi ilə bağlı qərarını ləğv etməyə çağırır. Bu barədə erməni mediası məlumat yayıb. Bu üzdənirəq təşkilat BMT-nin COP29 (BMT-nin illik iqlim dəyişikliyi sammiti) tədbirinin Azərbaycanda keçirilməsi ilə bağlı qərarına qarşı olduğunu bəyan edib.

COP29-un Azərbaycanla keçirilməsindən ABŞ-dakı erməni təşkilatları çox narahatdırlar, bu səbəbdən Bayden administrasiyasına və Konqresə yalan dolu müraciətlər göndərirlər. Amma müraciətləri, çağırışları heç bir təsir gücünə malik deyil, çünki dünya bu tədbirin əhəmiyyətini yaxşı başa düşür və qəbul edirlər ki, Azərbaycan COP29-u yüksək səviyyədə təşkil edəcək.

İqtisadçı millət vəkili Azər Badamov mövzu ilə bağlı "Yeni MİSAVAT"a dedi ki, COP 29 tədbirinin Azərbaycanda keçirilməsi düşmənlərimizi narahat etməyə başlaması təəcüblü deyil: "Belə narahat olanlardan biri də ABŞ-da fəaliyyət göstərən ermənilərin idarə etdiyi Lemkin İnstitutudur. Lemkin İnstitutu Azərbaycanın dünya əhəmiyyətli bu tədbiri keçirməsinə mane olmaq məqsədilə COP29-a Bakının evsahibliyinin təxirə salınması üçün BMT-yə çağırış edib. Bu, ermənilərin əsl iç üzünü açıb göstərir. Amma COP29 tədbirinin Azərbaycanda keçirilməsinin dayandırılması nə Lemkin İnstitutunun, nə də digər erməni təşkilatların gücündədir. Çünki bütün dünya ölkələri, o cümlədən Ermənistanın özü də COP29 tədbirinin Azərbaycanda keçirilməsinə səs verərək həmrəylik nümayiş etdirib. O cümlədən, ABŞ dövləti də COP 29 tədbirini Azərbaycanda keçirilməsini alqışlayıb və lazımı köməyin göstərilməsini təklif edib. Belə ki, ABŞ prezidenti Baydenin dövlət başçımıza ünvanladığı iki məktubda COP29-la bağlı aydın fikirləri ifadə olunub".

Deputat əlavə edib ki, ölkəmiz COP29 tədbirinə çox yüksək səviyyədə hazırlaşır: "Hesab edirəm ki, keçirdiyimiz tədbirdən dünya birliyi məmnun qalacaqdır. Azərbaycanın beynəlxalq tədbirlərin keçirilməsində böyük təcürbəsi var. Düşmənlərimiz isə Azərbaycanda keçirilən COP29 tədbirin möhtəşəmliyini və dünya liderlərinin Bakıya gəlməsini görəndə mənəvi əzab çəkəcəklər və sar-

sılacaqlar. Onu da qeyd etmək istəyirəm ki, dünyada düşmənlərimizin sayı çox cüzdür. Qoy onlar öz fikirlərində qalsınlar. Amma Azərbaycan dünyaya açıqdır və çox ədalətli siyasət yürütməklə özünəməxsus yerə malik nüfuzlu və hörmətli ölkəyə çevrilib".

Politoloq İlyas Hüseynov da mövzu ilə bağlı "Yeni MİSAVAT"a dedi ki, Azərbaycanın COP29-a Lemkin İnstitutunun

COP29-a Lemkin İnstitutunun

"hücumu" - it və karvan məsəli...

Ekspertlərin fikrincə, ölkəmizin beynəlxalq nüfuzunun güclənməsi ABŞ-dakı erməni lobbisini narahat edir

savat"a fikirlərini açıqlayıb. O deyib ki, COP29 tədbirinin Azərbaycanda keçirilməsi çox böyük bir hadisəyə səbəb olacaq: "BMT-nin illik iqlim dəyişikliyi sammitinin ölkəmizdə keçirilməsi məhz bu sahəyə global diqqətin cəlb olunmasına gətirib çıxaracaq. Azərbaycanın mühüm siyasi dividendlər əldə etməsi, ölkəmizin beynəlxalq nüfuzunun, imicinin güclənməsi, ABŞ-da yaşayan erməniləri narahat edir. Bir müddət öncə Amerika konqresmenlərinin müraciəti ünvanlandıqdan sonra artıq Lemkin İnstitutu da hərəkətə keçib. Bu institut dəfələrlə ölkəmizə qarşı məkrli addımlar atıb və Lemkinin adından istifadə edərək qondarma erməni soyqırımının təbliğatı ilə məşğul olan Amerikanın qeyri hökumət təşkilatı hazırda COP 29-un ölkəmizdə keçirilməsindən ciddi narahatdır. Məlumdur ki, Azərbaycan təşkilatı işlərə diqqət ayırır, indidən dünyanın müxtəlif ölkə başçılarının bu tədbirdə iştirakı ilə bağlı razılıq əldə olunub və Azərbaycan bütün gücünü bu sahəyə səfərbər edib. Eyni zamanda Prezident İlham Əliyev tərəfindən bütünlükdə 2024-cü il "Yaşıl dünya naminə həmrəylik ili"

elan olunub. Ölkəmizdə bu sahədə çox sayda tədbirlər keçirilir və tədbirin ən önəmli hissəsi noyabr ayında icra olunacaq. Digər tərəfdən, ABŞ ilə Azərbaycan arasında olan ikitərəfli təmaslarda da COP29-a Vaşinqton tərəfindən siyasi və mənəvi dəstə-

dünyaya səslənəcək".

Qeyd edək ki, Azərbaycan BMT-nin İqlim Dəyişmələri üzrə Çərçivə Konvensiyasına tərəf olmaqla global iqlim dəyişmələrinə qarşı mübarizəyə qoşulub. Ölkəmiz 1990-cı ilə müqayisədə 2030-cu ilə qədər istixana qazlarının miqdarını 35 faiz azaldılmasını hədəfləyir.

Modern.az xəbər verir ki, "Bloomberg"-ə daxil olan məlumata görə, müzakirə olunan variantlardan biri Azərbaycan qazı ilə bağlıdır. Belə ki, Avropa şirkətlərinin Azərbaycandan alacağı qaz Ukraynadan keçməklə Avropaya gedən boru kəmərlərinə vurulacaq. "Bloomberg" bildirib ki, Kiyev də məsələnin bu cür həllində maraqlıdır. 2023-ci ildə qaz tranzitindən əldə olunan gəlir Ukraynaya 1 milyard dollara yaxın gəlir gətirib ki, bu da müharibədən əziyyət çəkən ölkə iqtisadiyyatı üçün əhəmiyyətlidir.

Bununla belə, Avropa İttifaqı (Aİ) narahatdır ki, Rusiya qazının tranzitindən imtina edilərsə, Ukraynanın qaz nəqli sistemi Moskva üçün hərbi hədəfə çevriləcək və tez bir zamanda sıradan çıxarılacaq. Bu halda tranzitin bərpası da baha başa gələcək. "Bloomberg"-ə bildirilib ki, danışıqlar ilkin mərhələdə olsa da, ilin sonuna qədər qərarın veriləcəyi gözlənilir. Hətta o da qeyd olunur ki, Almaniyanın Uniper şirkəti məsələnin müzakirəsində iştirak edir.

Ukraynanın "Naftoqaz" şirkətinin rəhbəri Aleksey Çerņışov bildirib ki, onlar qaz nəqli sisteminin fəaliyyətini davam etdirməsinin həll yolunu tapmaq üçün hər şeyi edirlər. "Hər zaman yadda saxlamalı olduğumuz iki amil var: birincisi, Ukraynada istifadə edilməli olan inanılmaz qaz tranziti və saxlama infrastrukturunu var, ikincisi, Ukrayna bu infrastrukturadan istifadə etməyə meyillidir, çünki bu, çoxlu fayda gətirir". Çerņışov Rusiyanın "Qazprom" şirkəti ilə əməkdaşlığı nəzərdə tutan hər hansı planı istisna edib. "Bloomberg"-in məlumatına görə, Azərbaycan artıq Avropaya gedən boru kəmərlərindən tam gücünə istifadə edir. Agentlik yazır ki, Aİ-nin bu sövdələşməsi Moskvaya digər ölkələrə qaz tədarük etməyə imkan verəcək. Rusiya Avropa ölkələrinə ildə təxminən 15 milyard kubmetr qaz tədarük edir. Bloomberg qeyd edir ki, tədarük əsasən Avstriya və Slovakiyaya gedir. Aİ 2027-ci ilə qədər Rusiya qazından tamamilə imtina etməyi nəzərdə tutur. Rusiyanın "Qazprom" şirkəti və Ukraynanın "Naftoqaz" şirkəti 2019-cu ildə qazın Avropaya tranziti üçün beşillik müqavilə imzalayıb. "Şimal axını" partlayışından və Yamal-Avropa qaz kəməri ilə nəqlin dayandırılmasından sonra Ukrayna ərazisindən keçən tranzit xətti Rusiyadan Mərkəzi Avropaya qaz nəqli üçün yeganə marşrut olaraq qalıb. "Naftoqaz" "Qazprom"-la müqaviləni yeniləməkdən imtina edib, ona görə də Ukrayna ərazisi 2025-ci il yanvarın 1-dən Rusiya qazının nəqli üçün əlçatmaz olacaq.

☐ **Afaq MİRAYIQ,**
"Yeni MİSAVAT"

Aİ Rusiya qazını Azərbaycan qazı ilə əvəzləmək istəyir

"Bloomberg": "Avropa şirkətləri Azərbaycandan alacaqları qazı Ukraynadan keçməklə nəql etmək niyyətindədir"

Avropa İttifaqı (Aİ) Rusiya ilə müqavilə başa çatdıqdan sonra Ukraynaya keçən qaz tranzitini digər marşrutlarla davam etdirməyi planlaşdırır.

Modern.az xəbər verir ki, "Bloomberg"-ə daxil olan məlumata görə, müzakirə olunan variantlardan biri Azərbaycan qazı ilə bağlıdır. Belə ki, Avropa şirkətlərinin Azərbaycandan alacağı qaz Ukraynadan keçməklə Avropaya gedən boru kəmərlərinə vurulacaq. "Bloomberg" bildirib ki, Kiyev də məsələnin bu cür həllində maraqlıdır. 2023-ci ildə qaz tranzitindən əldə olunan gəlir Ukraynaya 1 milyard dollara yaxın gəlir gətirib ki, bu da müharibədən əziyyət çəkən ölkə iqtisadiyyatı üçün əhəmiyyətlidir.

Bununla belə, Avropa İttifaqı (Aİ) narahatdır ki, Rusiya qazının tranzitindən imtina edilərsə, Ukraynanın qaz nəqli sistemi Moskva üçün hərbi hədəfə çevriləcək və tez bir zamanda sıradan çıxarılacaq. Bu halda tranzitin bərpası da baha başa gələcək. "Bloomberg"-ə bildirilib ki, danışıqlar ilkin mərhələdə olsa da, ilin sonuna qədər qərarın veriləcəyi gözlənilir. Hətta o da qeyd olunur ki, Almaniyanın Uniper şirkəti məsələnin müzakirəsində iştirak edir.

Ukraynanın "Naftoqaz" şirkətinin rəhbəri Aleksey Çerņışov bildirib ki, onlar qaz nəqli sisteminin fəaliyyətini davam etdirməsinin həll yolunu tapmaq üçün hər şeyi edirlər.

"Hər zaman yadda saxlamalı olduğumuz iki amil var: birincisi, Ukraynada istifadə edilməli olan inanılmaz qaz tranziti və saxlama infrastrukturunu var, ikincisi, Ukrayna bu infrastrukturadan istifadə etməyə meyillidir, çünki bu, çoxlu fayda gətirir".

Çerņışov Rusiyanın "Qazprom" şirkəti ilə əməkdaşlığı nəzərdə tutan hər hansı planı istisna edib.

"Bloomberg"-in məlumatına görə, Azərbaycan artıq Avropaya gedən boru kəmərlərindən tam gücünə istifadə edir.

Agentlik yazır ki, Aİ-nin bu sövdələşməsi Moskvaya digər ölkələrə qaz tədarük etməyə imkan verəcək.

Rusiya Avropa ölkələrinə ildə təxminən 15 milyard kubmetr qaz tədarük edir. Bloomberg qeyd edir ki, tədarük əsasən Avstriya və Slovakiyaya gedir.

Aİ 2027-ci ilə qədər Rusiya qazından tamamilə imtina etməyi nəzərdə tutur.

Rusiyanın "Qazprom" şirkəti və Ukraynanın "Naftoqaz" şirkəti 2019-cu ildə qazın Avropaya tranziti üçün beşillik müqavilə imzalayıb. "Şimal axını" partlayışından və Yamal-Avropa qaz kəməri ilə nəqlin dayandırılmasından sonra Ukrayna ərazisindən keçən tranzit xətti Rusiyadan Mərkəzi Avropaya qaz nəqli üçün yeganə marşrut olaraq qalıb.

"Naftoqaz" "Qazprom"-la müqaviləni yeniləməkdən imtina edib, ona görə də Ukrayna ərazisi 2025-ci il yanvarın 1-dən Rusiya qazının nəqli üçün əlçatmaz olacaq.

Sertifikatlı ziyalı

Zamin Hacı
 zaminhaci@gmail.com

Müəllimlər arasında növbəti sertifikatlaşma imtahanı keçirilmiş, yenə bir neçə min nəfər müəllim və müəllimə imtahandan çıxmamışdır. Bunun səbəbləri nədir? İlk növbədə, pedaqoji sahənin barmaqarası buraxılması. Uzun illər təhsil sahəsini bərbad günə qoyan şəxs indi bir təhsil institutunda direktor işləyir, soruşan yoxdur sənin adın niyə Misirdir. Halbuki, qurdalasan indi sertifikat almayan minlərlə müəllimə diplomlar məhz onun nazirliyi dövründə satılıbdır.

Gərək hər şeyi öz adıyla, düz yazaq, məhz diplomlar satılıb. Ortada təhsil, pedaqogika, metodika, uşaq psixologiyası, millətin gələcəyi, vətənin şərəfi, nə bilim daha nələr olmayıbdır. Müəllimin maaşı o qədər gülməli olub ki, buraya əsasən evdar qadınlar, vaxt öldürmək üçün yönəliblər. "Qız uşağıdır, bir diplom ala, qoyaq başının altına, bəlkə əri ölsə-eləyə lazım oldu".

Əks halda Azərbaycan Müəllimlər İnstitutunun hər rəyonda filialını kim açmışdı, Gəncədə yüzlərlə saxta müəllim diplomunu kimin "qahımı" satmışdı, dərslərləri tanışlıq və rüşvətlə, yalan və yaltaqlıqla necə doldururlar, təhsil eksperti Əlovşet Osmanlı nədən çərçəyib öldü və sairə - yadıma salmaq belə istəmirəm bu sahədə olanları...

Son illərdə uşağı məktəbə, dərse gedəndə yox, getməyəndə rahat olan valideynlər nəslə yetişdiriblər: "Bilirik ki, ən azı uşağın tərbiyəsini pozmayacaqlar və sağlamlığı yerində olacaq".

Bəs bunun çarəsi nədir? Heç bir çarəsi yoxdur. Çünki bizə belə məktəb xoşdur. Yadinıza salın, son 20-30 ildə məktəblə bağlı ən böyük etiraz aksiyası... dərse qızları hicabla göndərmək üçün olub. Əgər millətin ən böyük problemi budursa, başqa nə arzu edəsən?

Allaha şükür, deyəsən o problem həllini tapdı, indi hicablı-hicabsız qızların hamısı sertifikatsız müəllimlərin əli altında elm nurunda qər q olur. Təbrik edirəm, xoşbəxt olsunlar.

Ağlıma bir müqayisə də gəlib. Bizdə müəllimliklə taksi sürmək arasında hardasa oxşarlıq yaranmışdır. Taksi işində sertifikatı, qanun-qayda yaratmaq üçün hökumət xeyli tər tökdü. Nəhayət deyirlər taksilərin sayı azalıb, qiymətlər qalxıb. Sertifikat alan müəllimlərin də maaşı 30 faiz artacaqdır!!! Əsas məsələ budur. Düzgün müəllimlər yetişdirsək, düzgün şagirdlər əldə edəcəyik.

Ancaq buna da mız qoyanlar yaranıb. Sertifikatsız müəllimi bəyənənlər, sertifikat imtahanı da istəmir. Bəs necə olsun? (Mən bunun həll yolunu bilirəm, hələ neçə ay qabaq Repetitor Nazirliyi yaratmağı, məktəbi tamam ləğv etməyi irəli sürmüşəm, lakin indi özümdən sitat götürmək istəmirəm).

Yaxşı müəllim yaxşı pul almalıdır, lakin bugünkü müəllimin nə dünyadan, nə öz sahəsində yeniliklərdən xəbəri var. Hərənin qoltuğuna palaz boyda bir test kitabı veriblər, fırlanırlar özləri üçün. Məktəb kitabxanaları fonunda müəllimlərin sənəd şəklində çəkilməyi üçündür, o kitabları oxumaq uşaqlara qadağandır. Fiziki tərbiyə, nəgmə, rəsm, əmək təlimi, həyat bilgisi kimi vacib dərsləri az qala məktəbin qarovulcusu və süpürgəçilər tədris edir. Nəticədə bəzən bir gündə dörd adamımızı ildırım vurub öldürür, çünki tufanlı havada elektrikli cihazların ölüm təhlükəsi saçırdığını onlara öyrədən qalmayıb.

Sizə anekdot kimi gələr, ancaq Bakı şəhərində avtobuslar çox qəza yapmasın deyə hansı tədbir görülüb, xəbəriniz varmı? Sürət həddini aşağı salıblar! Hazırda paytaxtda ictimai nəqliyyatın maksimum sürəti saatda 50 km imiş. Ona görə camaat iş-gücünə sürünə-sürünə getməkdənsə, taksi tutub gedir. Lap taksi bahalaşsa belə. İctimai nəqliyyata marağı fısıqıq yaradıblar. Ondansa eşşək arbasını bərpa eləyək.

Hərçənd, deyir, sürət azaldandan "Bakubus" qəzaları azalıbdır. 30-40 faiz azalma vardır, həttə. Əla. Müsbət şeyləri də görməliyik.

Amma bəlkə biz evdən çıxmasaq daha az qəza ilə üzləşərik?! Məsələn, Kürdəxanıda saxlananlar ümumiyyətlə yol qəzasına düşmür. Təklif məndən, icra hökumətdən...

Prezident İlham Əliyev ötən həftə TÜRKPƏ-ya üzv ölkələrin parlament sədrləri ilə keçirilən görüşdə bəyan edib ki, azı üç ölkə Azərbaycanla qarşı "soyuq müharibə" elan edib:

"İkinci Qarabağ müharibəsindən və xüsusilə keçən ilin antiterror əməliyyatından sonra bəzi Avropa ölkələri bizə qarşı əsassız və vicdansız hücumlara başlayıb. Azərbaycanı ləkələmək, bizim işimizə kölgə salmaq, ağa qara, qaraya ağ demək, işğalçı dəstəkləmək, işğala məruz qalanları isə ləkələmək Avropa İttifaqının bəzi üzv ölkələri üçün həyat tərzinə çevrilib. Əfsus ki, Avropada xüsusi yerə malik olmaq üçün can atan bəzi ölkələr anti-Azərbaycan qruplaşmanı da yarada bilmişlər. Avropa İttifaqına üzv olan ən azı üç ölkə bu gün Azərbaycana qarşı soyuq müharibə elan edib. Onların adları bellidir".

Onlardan birinin Fransa olması bellidir. Çünki Fransanın ölkəmizə olan düşmənçiliyi ortadadır. Ona görə ki, Fransanın Azərbaycana qarşı qərəzli, xoş olmayan münasibəti artıq bir tendensiya çevrilib. O üzündən, bu dövlətlərin öndə gedəni Fransadır. Digər iki Avroittifaq dövlətinə gəldikdə isə, burada ekspertlərin fikri maraqlıdır.

Sabiq maliyyə naziri, siyasi və iqtisadi məsələlər üzrə ekspert Fikrət Yusifov bu üç ölkə ilə Ermənistan arasında heç bir fərq görmür: "On illər ərzində Qərbin Azərbaycan torpaqlarının Ermənistan tərəfindən işğal edilməsinə qarşı sərgilədiyi ədalətsiz münasibət ortadadır. İşğalçı dəstəkləyənlərin, onun mövqeyini rəsmi platformalarda müdafiə edənlərin işğalçıdan heç bir fərqi yoxdur. Bu sırada dünyanın 50-dən artıq dövlətinin ərazisini işğala məruz qoymuş, həmin dövlətlərin sərvətlərini talan etmiş, xalqlarını uzun illər əsarətdə saxlayaraq onlara qarşı ağılasığmaz vəhşiliklər törətmiş və bu əməlləri indi də davam etdirən Fransa kimi bir dövlətin, sivil, demokratik ölkə imici yaratmaq cəhdləri nə qədər iyrendir. Dünyada bu qədər cinayətlər törətmiş bir dövlətin kiminsə hüquqlarını obyektiv müdafiə etməyə qalxması sadəcə absurdur! Tarixdə törətdiyi əməllərə görə utanıb, xəcalət çəkmək, soyqırma məruz qoyduğu xalqlardan üzr istəmək əvəzinə, özünün "demokratik ölkə" imicini yaratmaq qədər həyasız olmaq ancaq Fransa kimi dövlətlərin işi ola bilər. Fransa dünyada törətdiyi bu əməllərin qarşılığında, gerçəkdən ləyaqətini itirmiş bir dövlət imici formalaşdırıb! Bu gün onun başında dayanan Emmanuel Makron da fransız xalqının çoxluğunun səsini almış siyasi dəllal kimi görünür. İşğalçı dövlətə yalnız siyasi dəllal rəhbərlik edə bilər!"

Azərbaycanla "soyuq müharibə" aparan üç ölkə

Sabiq nazir: "Bu ölkələrlə Ermənistan arasında heç bir fərqi yoxdur"

Prezident İlham Əliyev ötən həftə TÜRKPƏ-ya üzv ölkələrin parlament sədrləri ilə keçirilən görüşdə bildirdi ki, azı üç ölkə Azərbaycana qarşı "soyuq müharibə" elan edib. Onun səsləndirdiyi fikirlər ilk növbədə Qərbin ikiüzlü siyasətinin önündə gedən Fransa, Almaniya və Niderland kimi ölkələrə aiddir. Mahiyyət etibarilə bu ölkələrlə işğalçı Ermənistan arasında heç bir fərqi yoxdur.

Bunların ölkəmizə sərgilədiyi münasibətə Azərbaycanın cavabı tam başqadır. Azərbaycan Avropa İttifaqı ilə bərabərhuquqlu tərəfdaşlığa əsaslanan münasibətlərin inkişafında maraqlıdır. Azərbaycan 2009-cu ildən bəri Avropa İttifaqı ilə "Şərq Tərəfdaşlığı" proqramı çərçivəsində ikitərəfli və çoxtərəfli formatda əməkdaşlıq edir. Avropa İttifaqı Azərbaycanın ən böyük ticarət tərəfdaşlarından biridir.

Avropa İttifaqı ilə Azərbaycan arasında 22 aprel 1996-cı il tarixdə Tərəfdaşlıq və Əməkdaşlıq Sazişi imzalanıb. Həmin saziş 1 iyul 1999-cu il tarixdə qüvvəyə minib. Sənəd Avropa İttifaqı ilə, hərbi sahə istisna olmaqla, bütün sahələrdə əməkdaşlıq münasibətlərinin hüquqi əsasını təşkil edir və əməkdaşlığın formatını müəyyən edir. On il müddətinə imzalanmış sazişin icra müddəti 2009-cu ildə bitməsinə baxmayaraq, onun icrası yeni sazişin imzalanmasına qədər hər il avtomatik olaraq 1 il müddətinə uzadılır. Azərbaycan Respublikası ilə Avropa İttifaqı arasında 7 noyabr 2006-cı il tarixdə enerji sahəsində strateji tərəfdaşlıq üzrə Anlaşma Memorandumu im-

zalanıb. Bu əməkdaşlığın başlıca hədəfi Avropanın enerji təhlükəsizliyinin gücləndirilməsini təmin etməkdir. Azərbaycanla Avropa Birliyi arasında digər sahələrdə də əməkdaşlıq etməyə dair sənədlər imzalanıb.

Göründüyü kimi, Azərbaycan bu gün Avropanın enerji təhlükəsizliyini təmin edən bir ölkə statusunu qazanıb. Azərbaycan onun suverenliyinə və ərazi bütövlüyünə hörmətlə yanaşan istənilən tərəflə qarşılıqlı maraqlar çərçivəsində əməkdaşlıq etməyə hazırdır. Avropada bunu kimlərsə görmək istəməsə də, bu reallıqdır və bizə qarşı olanların həmin reallıqları qəbul etməkdən başqa yolları yoxdur.

Azərbaycan onun haqq işinə qara ləkə salmaq istəyənlərin cavabını hər zaman layiqli şəkildə verməyə hazırdır. Fransa və onun yedəyində gedənlər isə etdikləri haqsızlıqların cavabını həmişə alacaqlar".

Milli Məclisin deputatı Aydın Mirzəzadə isə bu ölkələrin öz imiclərinə ciddi zərbə vurduqlarını söylədi: "Cənab Prezident açıq şəkildə bildirdi ki, bu ölkələrin adları məlumdur. Bu ölkələrin həm administrasiyası, həm də parlamentləri vaxtaşırı Azərbaycana qarşı qərəzli fikirlər bildirirlər. Bununla da, heç də Azərbaycanın demokratik inkişafına, öz müstəqilliyini möhkəmləndirməsinə maneçilik törədə bilməyəcəklər. Əksinə, özlərinin Avropada və beynəlxalq birlikdə siyasi nüfuzlarına ağır zərbə vururlar".

"Atlas" Araşdırmalar Mərkəzinin rəhbəri Elxan Şahinoğlu təxminlərini bu cür bölüşdü: "Prezident İlham Əli-

yev TÜRKPƏ-ya üzv ölkələrin parlament sədrləri ilə keçirilən görüşdə azı üç ölkənin Azərbaycana qarşı "soyuq müharibə" elan etdiyini bildirdi. Aydındır ki, bunlardan biri Fransadır. Digər iki ölkədən birinin Hollandiya olduğunu söyləmək mümkündür. Çünki bu ölkənin rəsmiləri və deputatları da fransalı həmkarları kimi, tez-tez Azərbaycan əleyhinə açıqlamalar verirlər. Azərbaycan 2023-cü ilin sentyabrında antiterror əməliyyatı həyata keçirdikdən sonra Niderland parlamentində Ermənistanla silah satışı məsələsi müzakirə olunmuşdu. Niderlandın xarici işlər naziri Azərbaycan əleyhinə açıqlamaları ilə yadda qalmışdı. O, Azərbaycana qarşı sanksiyaların tətbiq edilməsi məsələsini gündəmə gətirmişdi. Həmin nazir Azərbaycanın guya Ermənistanla hücum əməliyyatı hazırladığını söyləmişdi. Niderlandın islamofob siyasətçiləri də az deyil. Fikrimcə, Avropa İttifaqının anti-Azərbaycan mövqeyi ilə seçilən üçüncü dövləti Belçikadır. Bu ölkənin parlamenti də Azərbaycana qarşı ədalətsiz qətnamələr qəbul edib və Belçika hökuməti bunun qarşısını almayıb. Əksinə, Belçikanın xarici işlər naziri ötən il Azərbaycan əleyhinə bir neçə dəfə açıqlama səsləndirmişdi. Avropa İttifaqının iki üzvü olan Yunanistan və Kipr Respublikası da Ermənistanla dəstəklərini əsirgəmir. Ancaq Yunanistan Azərbaycandan qaz aldığına görə, rəsmi Afina Paris kimi qatı anti-Azərbaycan mövqeyindən çıxış etmir".

□ **Cavanşir ABBASLI**
 "Yeni Müsavat"

Azərbaycanla Türkiyə "saatları tutuşdurdu"

Prezident İlham Əliyevin səfərini zəruri və əhəmiyyətli edən səbəblər açıqlandı

Iyunun 10-da Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev Türkiyəyə işgüzar səfər edib. Prezident İlham Əliyevin Türkiyə Prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğan ilə təkbətək görüşü keçirilib.

Dövlət başçıları Azərbaycan ilə Türkiyə arasında qardaşlıq, dostluq və mütəfiqlik münasibətlərinin bütün sahələrdə uğurla inkişaf etdiyini məmnunluqla vurğulayıblar.

Görüşdə ölkələrimiz arasında enerji, nəqliyyat, iqtisadiyyat, ticarət əlaqələrinin genişləndirilməsi, müdafiə, hərbi sənaye və digər sahələrdə əməkdaşlıq məsələləri müzakirə olundu. Bakı-Tiflis-Qars dəmir yolunun imkanlarının genişləndirilməsi xüsusilə qeyd edildi, Orta Dəhlizin inkişafı ilə əlaqədar iki ölkənin birgə həyata keçirdiyi fəaliyyətin önəmi vurğulandı.

Həmçinin Türk Dövlətləri Təşkilatının və qardaş ölkələrimiz arasında əməkdaşlığın daha da inkişaf etdirilməsi və Şuşada keçiriləcək qeyri-rəsmi Zirvə görüşünün əhəmiyyəti bir daha qeyd olunub.

Prezident Rəcəb Tayyib Ərdoğan Şuşadakı qeyri-rəsmi Zirvə görüşündə iştirak edəcəyini bildirib və COP29-un Azərbaycanda keçirilməsi münasibətilə təbriklərini çatdırıb.

Dövlətimizin başçısı Türkiyə Prezidentini COP29-a bir daha dəvət edib.

Dəvət Prezident Rəcəb Tayyib Ərdoğan tərəfindən məmnunluqla qəbul olunub.

Görüşdə regional və beynəlxalq məsələlər ətrafında fikir mübadiləsi aparılıb.

Prezident İlham Əliyevin Türkiyəyə səfəri regionda, dünyada hazırkı geosiyasi

vəziyyətdə iki qardaş ölkə arasında koordinasiya siyasətinin aparılması və digər aktual məsələlər baxımından xüsusi əhəmiyyətli səfər hesab olunur.

Milli Məclisin deputatı Hikmət Babaoğlu bu barədə "Yeni Müsavat"a bildirdi ki, Azərbaycan-Türkiyə münasibətləri həm tarixi, təbii mütəfiqlik münasibətləridir, həm də bugünlərdə növbəti ildönümünü qeyd edəcəyimiz 2021-ci ildə imzalanan Şuşa Bəyannaməsindən sonra dərin strateji mütəfiqlik münasibətləridir. Bu, qarşılıqlı öhdəçilik, qarşılıqlı məsləhətləşmələr, qarşılıqlı sinxron hərəkətləri zəruri edir. Ona görə də olduqca dinamik və gərgin beynəlxalq münasibətlər sisteminə hər zaman iki qardaş ölkənin prezidentlərinin görüşməsinə zərurət var: "Çünki nəticə etibarilə Türkiyə-Azərbaycan münasibətləri canlı, reflektiv münasibətlər kimi səciyyələndirilə bilər. Bu isə ortaq milli mənafeələrimiz və ortaq təhlükəsizliyimiz baxımından ortaq qərarların qəbul edilməsini, ortaq sinxron hərəkət etməni zəruri edir. Ona görə də biz diqqət yetirsek görərik ki, hazırda dünya siyasətində yeni bir səhifəyə doğru xüsusi bir istiqamət var. Bu, Yaxın Şərqdə baş verən gərginlik, Avropada həyata keçirilən seçkilər və onların nəticələri və

regionumuza dünyanın marağı kontekstində bir qədər də aktuallaşır. Nəzərə almaq lazımdır ki, son günlər diplomatik trafik, kommunikasiya olduqca intensivdir. Qardaş Türkiyənin xarici işlər naziri Hakan Fidan bir neçə gün bundan əvvəl Çində, sonra Rusiyada oldu, Putinlə, Təhlükəsizlik Şurasının katibi ilə, xarici işlər nazirləri ilə görüşdü və NATO xarici işlər nazirlərinin görüşündə iştirak etdi. Eyni zamanda Azərbaycan Prezidentinin Misirə səfəri qardaş türkdillli ölkələrin prezidentlərinin son dövrlər Azərbaycanca tez-tez səfər etməsi kontekstində Türkiyə-Azərbaycan münasibətlərinin nəzərdən keçirilməsi vacib və aktual bir məsələ kimi gündəmə gəlir. Əslində düşünürəm ki, bu, heç kəsi təəccübləndirməməlidir. Ona görə ki, Türkiyə və Azərbaycan regionda yaranan yeni reallıqların müəllifləridir".

Deputatın sözlərinə görə, şübhəsiz bundan sonra Yaxın Şərqdən, Şimali Afrikadan başlamış Orta Asiyaya qədər, Çindən başlamış Avropaya qədər uzanan böyük bir coğrafiyada hər iki ölkə ortaq bir kommunikasiya landşaftı inşa etməkdədir ki, bu da növbəti iqtisadi, enerji inteqrasiyası baxımından mühüm əhəmiyyətlidir: "Buna görə də mən düşünürəm ki, Azərbaycan Prezidentinin qardaş ölkəyə səfər etməsi və qardaş ölkənin Prezidenti ilə görüşməsi həm də Azərbaycanın və Tür-

kiyənin ortaq maraqları kontekstində, önümüzdəki mərhələdə Zəngəzur dəhlizindən keçən kommunikasiyaların açılması, Ermənistan-Azərbaycan, Ermənistan-Türkiyə münasibətlərinin yaxşılaşması kontekstində xüsusi əhəmiyyət kəsb edir".

Politoloq Elxan Şahinoğlu isə bildirib ki, Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevlə Ərdoğan arasında görüşdən əlavə həmin gün iki ölkənin xarici işlər nazirləri Ceyhun Bayramovla Hakan Fidan telefonla danışdı, eyni zamanda Azərbaycan Prezidentinin köməkçisi Hikmət Hacıyev Ankarada Türkiyənin vitse-prezidenti

Cevdet Yılmazla fikir mübadiləsi aparıb. Görünür, tərəflərin bölgədəki mövcud durumla bağlı müxtəlif mövzuları müzakirə etmələrinə ehtiyac yaranıb: "Bölgəyə və bölgədən keçən layihələrə maraq göstərən böyük oyunçular var və bu oyunçuların maraqları heç də hər zaman üst-üstə düşmür. Belə vəziyyətdə Şuşa bəyannaməsi ilə strateji mütəfiqlikləri sənəddə əks olunan Azərbaycanla Türkiyənin saatlarının əqrəblərini tutuşdurmalarına ehtiyac var".

Politoloq Tofiq Abbasov isə moderator.az-a bildirib ki, Azərbaycan-Türkiyə prezi-

dentlərinin mütəmadi görüşü regional təhlükəsizlik baxımından vacibdir.

T.Abbasov qeyd edib ki, hər zaman olduğu kimi bu gün də Azərbaycan və Türkiyəni parçalamaq istəyən qüvvələr var: "Tarixən həm Azərbaycan, həm də Türkiyəni parçalamaq istəyən, bu dövlətlərin daxilində gərginliklər, qarşıdurmalar yaratmaq istəyən böyük güclər olub. Bu güclər bu gün də mövcuddur. Hansı ki, bu qüvvələr Vətən müharibəsi vaxtı da Qarabağın işğalda qalmasına, Azərbaycanın məğlub olmasına çalışırdılar. Lakin həm Azərbaycan, həm də Türkiyə sübut etdi ki, onları parçalamaq, məhv etmək mümkün deyil. Bu gün bütün regionun təhlükəsizliyi və tərəqqisi Azərbaycan və Türkiyədən, bu iki qardaş ölkənin birgə əməkdaşlığından asılıdır".

Politoloq vurğulayıb ki, Azərbaycan və Türkiyə prezidentləri, habelə bu dövlətlərin hökumət təmsilçiləri arasında keçirilən silsilə görüşlər, Bakı və Ankaranın birgə əməkdaşlıqda, koordinasiya ilə fəaliyyətdə son dərəcə maraqlı olduğunu göstərir.

Bu baxımdan, Prezident İlham Əliyevin Türkiyə səfərinin iki dövlət arasındakı münasibətlərlə yanaşı, regional təhlükəsizlik və inkişafa da böyük töhfə verəcəyi birmənalıdır.

□ **Əlibar SEYİDAĞA,**
"Yeni Müsavat"

O'Brayenin İrəvan XİN-də oturuşu qalmaqal yaratdı

ABŞ dövlət katibinin Avropa və Avrasiya məsələləri üzrə köməkçisi Ceyms O'Brayen Ermənistanda səfərdədir.

Bildirilir ki, dövlət katibinin köməkçisi ABŞ-Ermənistan Capstone Strateji Dialog görüşünə sədrlik edəcək.

O'Brayenin Cənubi Qafqaza səfəri Ermənistanda aksiyaların genişləndiyi bir vaxta təsadüf edir. Amerikalı diplomatın səfərinin məqsədləri ilə bağlı müxtəlif fikirlər var. Qeyd edək ki, O'Brayenin Ermənistanda baş verən iğtişaşlar fonunda baş tutan səfəri, həm də Ermənistan XİN rəhbərinin bir ay ərzində sülh sazişini imzalaya biləcək açıqlaması ilə eyni dövrə təsadüf edir.

Azərbaycanın sabiq xarici işlər naziri Tofiq Zülfiqarov "Sputnik Azərbaycan"a bildirib ki, Azərbaycan-Ermənistan arasında davam edən sülh danışıqları ilə bağlı xarici diplomatlar tərəfindən verilən açıqlamalarda vəziyyət düzgün təsvir edilmir. Onun sözlərinə görə, çərçivə sülh sazişi ilə bağlı razılıq əldə olunsada da, bu, faktiki olaraq heç bir məsələni həll etməyən bəyanata oxşar bir sənəd olacaq: "Çünki çərçivə sülh sazişi gələcək post-konflikt dövrü üçün prinsiplərin tərəflər tərəfindən qəbul edilməsi demək-

dir. Bu gün masada həllini gözləyən məsələlər konkret vaxt tələb edir".

Tofiq Zülfiqarov onu da qeyd edib ki, qısa zaman ərzində hansısa sənədin imzalanması mümkündür, ancaq bunu sülh sazişi kimi təqdim edə bilmərik: "Deyə bilərik ki, yeni sənəd 10 noyabr sazişini əvəz edəcək. İndi post-konflikt danışıqlar dövründə dialoqa təkən vermək, çərçivə yaratmaq üçün məhz belə bir sənədin imzalanması lazımdır. Təbii ki, çərçivə sülh sazişi imzalandıqdan sonra da danışıqlar davam etdiriləcək".

Keçmiş diplomat bildirib ki, O'Brayenin səfərinin sazişin imzalanması ilə əlaqəli olduğunu istisna etmir: "Problem ondadır ki, Ermənistan bu sənədin imzalanmasını çətinləşdirən mövzu-

lan ortaya atır. İndi də delimitasiya və demarkasiya prosesini qabaqlamaq üçün hansısa ilin xəritəsinin əsas götürüləcəyi ilə bağlı müzakirələr açıqlar. Ümumi olaraq desək, çərçivə sülh sazişinin imzalanması mümkündür. Ancaq konkret olaraq sərhədin haradan keçəcəyini hazırda heç kəs bilmir. Çünki tərəflərin mövqeləri tamamilə fərqlidir. Yekun sülh sazişi bir neçə ildən sonra bağlana bilər".

Axar.az xəbər verir ki, görüşdə O'brayenin oturuşu müzakirələrə səbəb olub.

İddialara görə, ABŞ dövlət katibinin müavini bu jesti ilə "diplomatik dilə" üstün mövqeyini nümayiş etdirib. Halbuki Ceyms O'brayen xarici siyasət departamenti rəhbərinin müavini, Mirzoyan isə XİN başçısıdır.

İran Konstitusiyasının Mühafizə Şurası iyunun 28-də keçiriləcək prezident seçkilərində 6 namizədin iştirakına icazə verib:

Mustafa Pürməhəmmədi - prokuror və keçmiş ədliyyə naziri;

Məsud Pezeşkian - parlamentin deputatı, keçmiş səhiyyə naziri;

Əlirza Zakani - Tehran meri;

Səid Cəlili - İran ali rəhbərinin Təhlükəsizlik Şurasındakı nümayəndəsi;

Məhəmməd Baqir Qalibaf - parlamentin hazırkı sədri;

Seyid Əmir Hüseyn Qazizadə Haşimi - parlament sədrinin keçmiş müavini.

Məsud Pezeşkian İranda keçiriləcək prezident seçkilərində sürpriz namizəd sayılır. Digər 5 namizəd daha çox mühafizəkarlara yaxın şəxslər olduğu halda, Məsud Pezeşkian islahatçı cənaha mənsubluğu ilə diqqət çəkir. Bu səbəbdən də bəzi ekspertlər onun gözdərdi edilməsilə razılaşmırlar. Üstəlik Məsud Pezeşkianın milliyətcə fars olmaması da onun digər millətlərdən olan seçicilərdən böyük səs ala biləcəyi qənaətini gücləndirir.

Qərbi Azərbaycan əyalətində doğulmuş, milliyətcə azərbaycanlı olan Məsud Pezeşkian prezident seçkilərində ilk dəfədir ki, namizəd olaraq iştirak edəcək.

Keçmiş səhiyyə naziri Məsud Pezeşkian hazırda təcrübəli deputat kimi tanınmaqdadır.

O, 1954-cü il sentyabrın 29-da Qərbi Azərbaycan əya-

lətinin Mahabad şəhərində anadan olub. Milliyətcə azərbaycanlıdır.

Məsud Pezeşkian əvvəlcə Urmiya Kənd Təsərrüfatı Kollecinə qida sənayesi üzrə təhsil alıb.

1973-cü ildə hərbi xidmət keçib.

1976-cı ildə isə Təbriz Tibb Elmləri Universitetinə daxil olub. 1985-ci ildə ümumi tibb təhsilini bitirib.

1990-cı ildə Təbriz Tibb Elmləri Universitetində ümumi cərrahiyyə ixtisasını başa vurub. 1993-cü ildə İran Tibb Elmləri Universitetində ürk cərrahiyyəsi üzrə yüksək ixtisasa yiyələnib.

Sonra Təbrizin Ürk Xəstəxanasında işə başlayıb, ardınca həmin xəstəxananın rəisi olub. (modern.az)

M.Pezeşkian əvvəllər Təbriz Tibb Elmləri Universitetinin rektoru vəzifəsində də çalışıb və hazırda bu nüfuzlu elm ocağının akademik heyətinin üzvüdür.

Məsud Pezeşkian keçmiş prezident Məhəmməd Hətəminin administrasiyasında (2001-2005) səhiyyə naziri vəzifəsində çalışıb. Təcrübəli millət vəkili olan Pezeşkian 8-ci, 9-cu, 10-cu və 11-ci məclislərə (parlament) üzv seçilib. Pezeşkian İran parlamentində təbrizliləri təmsil edib.

O, həmçinin 2016-2020-ci illərdə parlamentin birinci vitse-spikeri vəzifəsində çalışıb.

İslahatçılara yaxınlığı ilə tanınan Pezeşkian namizəd olduğdan sonra sosial mediadakı paylaşımında təcrü-

İran prezidenti olmaq istəyən azərbaycanlı

Məsud Pezeşkianın milliyətcə fars olmaması da onun digər millətlərdən olan seçicilərdən böyük səs ala biləcəyi qənaətini gücləndirir

bəli və bilikli insanları vəzifəyə təyin etməyin vacibliyini vurğulayıb və planlarını açıqlayıb.

Pezeşkian həmçinin İranın ali rəhbəri Ayətullah Seyid

Əli Xameneinin əmrini yerinə yetirəcəyinə söz verib.

Prezident seçiləcəyi təqdirdə keçmiş xarici işlər naziri Cavad Zərifi yenidən ölkənin Xarici İşlər Nazirliyinin rəhbər-

liyinə gətirəcəyini bəyan edib.

M.Pezeşkian ölkədəki bütün siyasi qruplar arasında birlik və ardıcılığın vacibliyini vurğulayaraq, siyasi əlaqələrdən daha çox seriştə, bacarıq

və təcrübənin vacibliyini qeyd edib.

Məsud Pezeşkian həmçinin İslam İnqilabının rəhbəri və ölkə konstitusiyasının müəyyən etdiyi "yol xəritəsi"nin izlənilməsinin vacibliyini vurğulayıb, onların effektiv şəkildə həyata keçirilməsini istəyib.

M.Pezeşkianın 4 övladı var. Həyat yoldaşı 19 il əvvəl dünyasını dəyişsə də, o, daha sonra evlənməyib.

İranda növbədənəkar prezident seçkiləri iyunun 28-nə planlaşdırılıb.

Namizədlərdən heç biri lazımı miqdarda səs yığa bilməzsə, iyunun 5-də ən çox səs toplayan iki namizədin iştirakı ilə seçkilərin ikinci turu keçiriləcək.

İran qanunvericiliyinə əsasən, prezident birbaşa ümumi səsvermə yolu ilə dörd il müddətinə seçilir.

Zurabişvili gürcü müxalifətini birləşdirə biləcəkmi?

Analitik: "Çox şey Ukrayna müharibəsinin nəticəsindən asılı olacaq"

Bu yaxınlarda Gürcüstanda müxalifət partiyaları ölkə Prezidenti Salome Zurabişvilinin təşəbbüsü ilə irəli sürülən "Gürcüstan Xartiyası"nı imzalayıblar. Dövlət başçısının Mətbuat xidmətinin məlumatında qeyd edilib ki, Prezidentin nizamnaməsi müxalifətin payızda keçiriləcək parlament seçkiləri üçün, eləcə də seçkilərdən sonrakı fəaliyyət planı ilə bağlıdır.

Sənədə əsasən, onu imzalayan və 2024-cü ilin payızında keçiriləcək parlament seçkilərinin yekunu üzrə mandat əldə etmiş bütün siyasi partiyalar birinci yaz sessiyasının sonuna kimi nizamnamə şərtlərini yerinə yetirməyi öhdələrinə götürüblər. Bir müddət əvvəl Gürcüstanın Baş naziri İrakli Kobaxidze "Xarici təsirin şəffaflığı haqqında" qanunun qüvvəyə minməsinə şərh edərək demişdi ki, "Xarici agentlər" haqqında qanunun qəbulundan yalnız bədxahlar uduzacaqlar. Baş nazir həmçinin vurğulayıb ki, iki ay ərzində qanunla bağlı çoxlu dezinformasiyalar ortaya çıxıb.

Gürcüstan liderinin təşəbbüsünü "Zerkalo.az"-dakı analitik məqaləsində şərh edən siyasi icmalçı Hüseynbala Səlimov qeyd edir ki, siyasətdə birmənalı qiymətləndirmə yoxdur və ya bu, çox nadir hallarda olur: "Bu baxımdan qonşu Gürcüstan da istisna deyil. Burada artıq bir neçə aydır ki, "Xarici agentlər" haq-

qında qanunun qəbuluna etirazlar davam edir, ölkə hakimiyyətini rusiyayönlü siyasət yürütməkdə ittiham edirlər. Ancaq son təfərrüatla bağlı dəqiq dəlil yoxdur - ölkə hakimiyyəti ölkənin Avropayönlü kursunun davam edəcəyini daim qeyd edir. Üstəlik, bu günlərdə Rusiya Xarici İşlər Nazirliyinin rəsmi nümayəndəsi Mariya Zaxarova Gürcüstanın Baş naziri İrakli Kobaxidzenin ölkəsinin Abxaziya və Cənubi Osetiya ilə birlikdə 2030-cu ildə Avropa İttifaqına üzv olacağı barədə bəyanatına ironiya ilə yanaşıb. Zaxarova Gürcüstanın Baş nazirinin sözlərini "gələcək mövzusunda yaxşı fantaziya" adlandırıb. "Xarici agentlər" haqqında qanuna gəlincə, dünyanın demokratik Qərb ölkələrində də oxşar aktlar var".

"Amma buna baxmayaraq, gürcü cəmiyyəti iki siyasi düşərgəyə bölündü. Qərbiləşdirilmiş etirazların oktyabrda keçiriləcək parlament seçkilərinə qədər davam edəcəyini bildirirlər. Hətta bu yaxınlarda on-

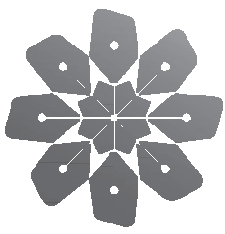

lar müvafiq siyasi xartiya qəbul etdilər - ölkədəki təxminən on yeddi partiya və siyasi təşkilat qarşidan gələn parlament seçkiləri zamanı öz səylərini əlaqələndirmək niyyətlərindədir. Onların lideri isə Gürcüstan Prezidenti Salome Zurabişvili olacaq. Ölkə hakimiyyəti bu xəbəri müəyyən nikbinliklə qarşıladı. Çünki onların fikrincə, Zurabişvili qətiyyətlə güclü rəqib deyil. Amma elədir? Təbii ki, hər şeyi seçkilər göstərəcək. Və beləliklə, Zurabişvili hakimiyyəti illərdə özünü prinsipial siyasətçi və ardıcıl qərbpərəst kimi göstərdi", - Səlimov yazısında etdirilməsinin tərəfdarıdır.

Analitik qeyd edir ki, gürcü müxalifəti kifayət qədər uzun müddət davam edən siyasi aksiyalara baxmayaraq, belə planların olduğunu gizlətməyə də, indiki hakimiyyəti devirə bilmədi: "Parlament seçkiləri zamanı bu, asan olmayacaq. Baxmayaraq ki, gürcü sosioloqlarının fikrincə, əhalinin yalnız 30 faizi "Gürcü arzusu" hökumət koalisiyasını dəstəkləyir. Qərbin siyasi qanadına gəlincə, reytinglərlə bağlı dəqiq məlumat yoxdur. Onlar yalnız qeyd edirlər ki, əhalinin 80 faizi Avropaya inteqrasiya kursunun davam etdirilməsinin tərəfdarıdır.

Bəzi politoloqlar da bu prosesdə ciddi geosiyasi çalarlar axtarırlar. Amma onlar mövcuddurmu? Rusiya hələ də Gürcüstanda baş verən son hadisələrdə maraqlı olduğunu açıq və rəsmi şəkildə bəyan etməyib. Amma orada o da qeyd olunur ki, Tiflisdə qərbpərəst və rusiyayönlü inkişaf kursları arasında seçim var. Qərb də Gürcüstan hakimiyyətinə qarşı daha qəti addımlar atmayıb. Onlar da Gürcüstan hakimiyyətinə təzyiqin ölkənin rəsmi siyasətində rusiyayönlü meyilləri gücləndirə biləcəyindən ehtiyat edərək bəyanatlarla kifayətlənirlər".

"Sual yaranır: çox yaxın gələcəkdə nə gözlənilir? Yuxarıda qeyd etdiyimiz kimi, müxalifət bütün bunlara oktyabrda keçiriləcək parlament seçkilərinə hazırlaşmaq üçün fürsət kimi baxır. İrəliyə baxaraq qeyd etmək olar ki, hakimiyyət üçün çox çətin olacaq, lakin bu dəfə Gürcüstanda siyasi inqilab olmayacaq. Təbii ki, nəinki Gürcüstanda və regionda, hətta dünyada mütləq əminlik yoxdur - çox şey Ukrayna müharibəsinin nəticəsindən, hətta ABŞ-da keçiriləcək prezident seçkilərindən asılı olacaq. Bu yaxınlarda Ukrayna hakimiyyətinə Rusiya ərazilərində hərbi əməliyyatları genişləndirməyə icazə verildi. Bəs belə cəhdlər nəyə gətirib çıxaracaq? Doğrudanmı bu yolla rus hərbi maşını sındırmaq olar? Təəssüf ki, hələlik dəqiq və birmənalı proqnozlar yoxdur. ABŞ-da keçiriləcək prezident seçkilərinə gəlincə, demokratlar yəqin ki, hakimiyyəti saxlaya biləcəklər. Amma hətta Donald Tramp seçiləcəyi təqdirdə Rusiyani, hətta Çini belə bombalamaq niyyətindədir. Hiss olunur ki, amerikalılar dünyada öz mövqelərini qorumaq üçün ən ciddi hərbi əməliyyatlara hazırdırlar. Belə bir ifadə var ki, müharibə başqa vasitələrlə dövlət siyasətinin davamıdır. Amma buna dəyərmi? Axı bütün planetin taleyi təhlükə altındadır", - deyərək siyasi icmalçı məqaləsini tamamlayıb.

**Azərbaycan
Respublikasının
Medianın İnkişafı
Agentliyi**

Dövlətçilik, tarix, mədəniyyət

ÜSAVAT

N 102 (8475) 12 iyun 2024

**Azərbaycanın dövlətçilik
tarixinin, milli adət-ənənələrinin,
elm və mədəniyyətinin təbliği**

Azərbaycan Ordusunun 106 yaşını qeyd etməyə sayılı günlər qaldı. Ordumuzun yaranmasının çox şərəfli tarixi var. Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti Nazirlər Şurasının qərarı ilə 1918-ci il iyunun 26-da ilk müntəzəm hərbi hissə - əlahiddə Azərbaycan korpusu yaradılıb. Həmin il mayın 28-də qəbul edilən "İstiqlal Bəyannaməsi"ndə qeyd edilirdi ki, Azərbaycan özünü xarici müdaxilələrdən müdafiə etmək, daxili düşmənləri zərərsizləşdirmək üçün nizami orduya malik olmalı, özünün silahlı qüvvələrini yaratmalıdır.

Beləliklə də, hökumət tərəfindən 25 min nəfərlik ordu yaratmaq vəzifəsi irəli sürüldü. Avqustun 1-də Azərbaycanın Hərbi Nazirliyi təsis olundu, ilk müdafiə naziri isə Xosrov bəy Sultanov təyin edildi. Ardınca, dekabrın 25-də general Səməd bəy Mehmandarov hərbi nazir, general-leytenant Əlağa Şıxlinski isə nazir müavini təyin olundular.

Qısa müddətdə yaradılmasına baxmayaraq, Milli Ordu Osmanlı dövlətinin Qafqaz İslam Ordusu ilə birlikdə Bakını və ətraf qəzaları erməni-bolşevik işğalından xilas etdi. Bu hərbi birləşmələr Muğanda və Əsgəranda milli hökumətə qarşı baş vermiş qiyamları yatırdı, Qazaxda Azərbaycan sərhədini pozmuş erməni nizami ordu hissələrini darmadağın etdi. Onu da qeyd edək ki, Azərbaycanda ilk hərbi parad 1919-cu ildə Bakıda indiki Muzey Mərkəzinin yerləşdiyi ərazidə keçirilib.

Lakin çox təəssüf ki, Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti 1920-ci ilin aprelində süqut etdikdən sonra bolşevik hökuməti Milli Ordunu ləğv etdi. Onun rəhbərlərinin əksəriyyəti, o cümlədən 15 general Nargin adasında güllələndi.

Sovet hakimiyyəti dövründə isə Rusiya imperiyası çalğırdı ki, Azərbaycanın milli zabit kadrları yetişdirilməsin. Bunu özü üçün təhlükə hesab edirdi. Bu baxımdan azərbaycanlılara qarşı hərbi siyasət yürüdüldür, gənclərimiz hərbi xidmətə çağrılısalar da, onlar döyüş üçün nəzərdə tutulan hərbi hissələrdə yox, əsasən tikinti batalyonlarında xidmət edirdilər. Məqsəd də aydın idi: azərbaycanlılar arasında hərbi elminə dərinlən yiyələnmə, müasir silahlarla rəftar etməyi bacaran hərbiçilərin yetişdirilməsinə imkan verməmək.

Ümummilli lider Heydər Əliyev sovet dövründə Azərbaycana rəhbərlik etdiyi illərdə bu vəziyyəti və məqsədi dərinlən anlayırdı. Bu səbəbdən çoxsaylı təzyiqlərə və tənqidlərə baxmayaraq,

1971-ci il iyunun 20-də Cəmişid Naxçıvanski adına ixtisaslaşdırılmış hərbi məktəbin yaradılmasına nail oldu. Beləliklə də onun uzaqgörənliyi ilə Azərbaycanın milli zabit kadrlarının yetişdirilməsinə başlandı. Bu gün Cəmişid Naxçıvanski adına Hərbi Liseyin milli zabit kadrlarımızın yetişdirilməsində və o dövrdə ali hərbi məktəbləri bitirmiş şəxslərin Silahlı Qüvvələrin formalaşmasında müstəsna rolu vardır. Bu məktəblərdə yetişən Azərbaycan hərbiçiləri Birinci Qarabağ müharibəsində, Aprel döyüşlərində, Vətən müharibəsində qəhrəmanlıq tarixi yazdılar.

Həmçinin Heydər Əliyev sovet dövründə azərbaycanlı gənclərin Bakı Ali Birləşmiş Komandanlıq və Bakı Ali Hərbi Dənizçilik məktəblərinə, eləcə də SSRİ-nin digər hərbi məktəblərinə güzəştli şərtlərlə qəbul edilməsinə də nail olur.

1991-ci ildə Azərbaycan dövlət müstəqilliyini bərpa etdikdən sonra Azərbaycan Ordusunun yaradılması haqqında qərar qəbul edilir. Lakin o dövrün məlum səbəblərdən, həmçinin müstəqilliyin ilk illərindən Ermənistanın ölkəmizə hücumu, törətdiyi qətlamlar ordu quruculuğu işini dərinlən sarsıdır. Nəticədə düşmən 20 faiz torpaqlarımızı işğal etməyə nail olur.

Yenidən hakimiyyətə qayıdan Heydər Əliyev ordu quruculuğu işinə xüsusi önəm verir. Bunun sayəsində Azərbaycan Silahlı Qüvvələri 1994-cü il yanvarın 5-dən 6-na keçən gecə uğurlu əməliyyat həyata keçirir və Füzuli rayonunun 20 kəndi, Horadiz qəsəbəsi və Cəbrayıl rayonunun Cocuq Mərcanlı kəndi işğaldan azad edilir. Ordu quruculuğu işinə böyük önəm verən Heydər Əliyevin 1998-ci il 22 may tarixli Fərmanına əsasən, 26 iyun - Silahlı Qüvvələr Günü elan olunur.

Prezident İlham Əliyevin hakimiyyəti dövründə isə ordu quruculuğu prosesi tamamilə yeni mərhələyə qədəm qoydu.

Hərbiçilərin peşəkarlığının

106 yaşlı qalib Azərbaycan Ordusu

2020-ci il sentyabrın 27-də başlayan Vətən müharibəsindəki qələbə dünya hərbi elmi tarixində mühüm izlər qoydu

artırılması, şəxsi heyətin döyüş ruhunun və mənəvi-psixoloji hazırlığının yüksəldilməsi, Silahlı Qüvvələrimizin ən müasir silah və texnika ilə təchiz olunması yönündə ciddi işlər görüldü və qısa bir zamanda Azərbaycan Silahlı Qüvvələri regionun ən güclü ordusuna çevrildi. "Global Fire Power" mərkəzinin 55 göstərici əsasında hazırladığı hesabatda Azərbaycan Ordusu Cənubi Qafqazda birinci, dünyada ilk əlli ordu sırasındadır.

Qeyd edək ki, İlham Əliyevin sərəncamı ilə ölkəmizdə hərbi sənaye kompleksi də yaradılıb. Azərbaycanda mindən çox hərbi təyinatlı məhsul istehsal edilir. Dünyanın aparıcı beynəlxalq sərgilərində hərbi məhsullarımız nümayiş olunur.

2011-ci il iyunun 26-da Azərbaycan Ordusunun hərbi qüdrəti Silahlı Qüvvələr Günü və müstəqilliyin bərpasının 20 illiyi münasibətilə keçirilən Bakıda hərbi paradla əyani nümayiş etdirildi.

Ordumuz öz gücünü

2016-cı ilin aprel ayında bir daha sübut etdi. Belə ki, aprelin 2-də Ermənistan ordusunun təcizatlarına cavab olaraq, Azərbaycan Ordusu sərəncamla əks-hücum əməliyyatı ilə düşməni ağır məğlubiyyətə uğrattı, Füzuli, Cəbrayıl və Ağdərə rayonlarının işğal altındakı ərazilərinin 2000 hektardan çox hissəsini azad etdi. Həmçinin minlərlə hektar ərazi Azərbaycan Ordusunun nəzarətinə keçdi. Beləliklə də, Azərbaycan Ordusu dördgünlük Aprel döyüşləri ilə tarix yazdı. Ermənistan silahlı qüvvələri bu döyüşlərdə böyük itkilər verdi. Ordumuz Ağdərə-Madagiz, Cəbrayıl istiqamətindəki yolların nəzarətdə saxlanılmasına imkan verən strateji mövqeləri azad etdi.

Azərbaycan Ordusunun daha bir uğuru Aprel döyüşlərindən iki il sonra - 2018-ci ilin mayında Günnüt zəfəri ilə qazanıldı. Bu uğurlu əməliyyat nəticəsində Naxçıvan Muxtar Respublikasının 11 min hektardan artıq ərazisi və Şərur rayonunun Günnüt kəndi düş-

məndən azad edilərək dövlət sərhədi boyunca əlverişli mövqelər Azərbaycan Ordusunun nəzarəti altına keçdi. Beləliklə də, Əlahiddə Ümumqoşun Ordunun müdafiə zolağının ön xəttinin dövlət sərhədi boyu əlverişli mövqelərə irəliləməsi əməliyyatı uğurla nəticələndi, qarşıya qoyulan məqsədə nail olundu.

2020-ci ilin iyulunda düşmənin Tovuz rayonu istiqamətində törətdiyi təcizatların qarşısını rəşadətli cəsur Azərbaycan Ordusu çox keçmədən xalqımıza öz tarixinin ən şanlı qələbəsinin sevincini yaşatdı.

2020-ci il sentyabrın 27-də başlayan Vətən müharibəsində Azərbaycan Ordusunun qələbəsi təkcə Azərbaycan tarixində deyil, dünya hərbi elminin tarixində mühüm izlər qoydu. Döyüşlərdə bir addım da geri çəkilməyən Azərbaycan Ordusu düşməni sarsıdıcı zərbə vuraraq, çox qısa bir zamanda, 44 gün ərzində - noyabrın 9-dək 5 şəhər, 4 qəsəbə və 300-dək kəndi işğaldan azad etdi.

Düşmənin tam məğlubiyyəti ilə nəticələnən bu müharibə noyabrın 10-da Azərbaycan Prezidenti, Ermənistanın baş naziri və Rusiya Prezidentinin münafiqə zonasında atəşin və bütün hərbi əməliyyatların tam dayandırılması barədə bəyanat imzalamaları ilə başa çatdı. Bəyanata uyğun olaraq, noyabrın 20-də Ağdam, noyabrın 25-də Kəlbəcər, dekabrın 1-də isə Laçın rayonları Azərbaycana təhvil verildi.

Dekabrın 10-da isə bu qələbənin şərəfinə Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev və Türkiyə Prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğanın iştirakı ilə Bakıda möhtəşəm Zəfər Paradı keçirildi. Paradda düşməndən qənimət götürülən silah-sursat və texnika ilə yanaşı, işğaldan azad olunan ərazilərimizdə ucaldılan dövlət bayraqlarımız nümayiş etdirildi.

2023-cü il noyabrın 8-də isə Xankəndidə hərbi parad keçirildi. Paradda çıxış edən Prezident, Ali Baş Komandan İlham Əliyev qeyd etdi:

"Bu günü bizə bəxş edən müzəffər Silahlı Qüvvələrimiz döyüş meydanında cəsarət, qəhrəmanlıq, fədakarlıq göstərərək düşməni bizim əzəli torpaqlarımızdan qovmuşdur. Bu, böyük tarixi hadisədir. Azərbaycan xalqının çoxməslək tarixində buna bənzər parlaq qələbə olmamışdır. Şuşa əməliyyatı, 44 gün ərzində apardığımız bütün digər hərbi əməliyyatlar, hərbiçilərimizin şücaəti bir qəhrəmanlıq dastanıdır. 44 gün ərzində döyüş meydanında düşməni məğlub edərək, şəhər və kəndlərimizi azad edərək Azərbaycan əsgər və zabiti əsl qəhrəmanlıq göstərmişdir. Hər gün biz irəliləyirik, bir gün belə geri addım atmamışıq. Düşməni ordusu Azərbaycan Ordusunun, Silahlı Qüvvələrin peşəkarlığını, fədakarlığını görərək daha da böyük təşvişə düşürdü və onların özlərinin etirafına görə, 44 günlük müharibə zamanı Ermənistan ordusunda 12 min fərari olmuşdur. Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinin bir nəfər də olsun hərbiçisi döyüş meydanını tərk etməmişdir. Bu, Azərbaycan xalqının əyləməz ruhunu və yüksək mənəvi keyfiyyətlərini bir daha bütün dünyaya nümayiş etdirdi"

Azərbaycan Respublikasının Medianın İnkişafı Agentliyinin maliyyəsi əsasında nəşr olunur. Yazını hazırladı: Xəlidə GƏRAY

Azərbaycanın Avrasiya İqtisadi Birliyinə üzlüyü məsələsi zaman-zaman gündəmə gəlir. Ekspertlər səviyyəsində müxtəlif fikirlər səsləndirilsə də, Rusiyanın siyasi dairələrinin bununla bağlı rəsmi mövqeyi bəllidir: Azərbaycanı həmin birlikdə görmək...

Defələrlə istər Rusiyanın xarici işlər naziri, istərsə də parlament səviyyəsində Moskvanın Bakını Avrasiya İttifaqında görmək istəyi dilə gətirilib. Ötən ilin mayında Azərbaycan üçün ən gözənilməz xarici siyasət hadisəsi İlham Əliyevin Moskvada keçirilən Avrasiya İqtisadi İttifaqının sammitində iştirakı oldu. Azərbaycan Prezidenti Avrasiya postsovet siyasi məkanı ilə əməkdaşlıq sistemində yeni istiqamət qoydu. Bu ilin aprelində Prezident İlham Əliyev deyib ki, Azərbaycan Avrasiya İqtisadi İttifaqına qoşulmağı planlaşdırmır, lakin Aİİ ölkələri ilə sıx tərəfdaşlıq münasibətləri saxlayır. "Bizim belə planlarımız yoxdur, lakin deyə bilmərik ki, bu, gələcəkdə müzakirə mövzusu ola bilməz", - Əliyev ötən ay ADA Universitetindəki beynəlxalq forumda belə deyib. Onun sözlərinə görə, hər şey ölkənin hansı əlavə iqtisadi fayda əldə edəcəyindən asılı olacaq: "Onları görsek, qərar qəbul edəcəyik, görməsək, o zaman mövcud olan əməkdaşlıq səviyyəsindən razı qalacağıq. Ermənistan istisna olmaqla, Azərbaycanın Avrasiya İqtisadi İttifaqına üzv olan bütün ölkələrlə çox sıx tərəfdaşlığı var".

Qeyd edək ki, Azərbaycanın baş naziri iyunun 4-də Minskdə Avrasiya Hökumətlərarası Şurasının geniş tərkibdə iclasında iştirak edib. Görüşdə çıxış edən Əli Əsədov qeyd edib ki, Azərbaycan Avrasiya İqtisadi İttifaqında tərəfdaş dövlətlərlə ikitərəfli formatda sıx əlaqələr saxlayır. Şübhə yoxdur ki, Azərbaycan Aİİ üçün cəlbedicidir və ölkəmizin uğurları ilə yanaşı, bu marağın artması təbii. Ümumiyyətlə, Rusiya hər zaman Azərbaycanın iqtisadi potensialını nəzərə alaraq, onun Avrasiya İqtisadi İttifaqına üzv olmasına çalışıb. Rus strateqləri Avrasiya İqtisadi İttifaqının potensialının güclənməsində Azərbaycanı əhəmiyyətli ölkə hesab edirlər. Bununla belə, bunun ölkəmiz üçün nə dərəcədə faydalı olması ilə bağlı şübhələr də var. Hər hansı iqtisadi bloka qoşularkən, onun səmərəliliyi və effektivliyi, ən əsası onun iqtisadi inkişafa və sabitliyə və rəqabət təsir imkanları nəzərə alınmalıdır. Bezi ekspertlərə görə, Avrasiya İqtisadi İttifaqı geniş potensiala malik olan, iqtisadi perspektivlik vəd edən bir blok deyil. Belə olan halda, Azərbaycanın bu ittifaqa qoşulması da arzuolunan deyil. Azərbaycan bu ittifaqla yalnız hər hansı formada

Avrasiya İttifaqına üzlük: Bakının marağı var, qərarı yox...

Rusiyalı strateqlər Avrasiya İqtisadi İttifaqının potensialının güclənməsində Azərbaycanı əhəmiyyətli ölkə hesab edirlər, amma yerli ekspertlər...

əməkdaşlıq edə bilər. Ötən il Azərbaycanın qurumda "müşahidəçi" statusu ilə bağlı ekspertlər səviyyəsində müzakirələr aparılıb. Bezi ekspertlərə görə, Avrasiya İttifaqı adı iqtisadi olsa da, əslində siyasi blokdir. Bakının marağı var, amma qərarı yox...

Ədalət, Hüquq, Demokratiya partiyası sədrinin müavini, siyasi ekspert Elçin Mirzəbəyli Avrasiya İqtisadi İttifaqının potensialını kifayət qədər böyük görür: "Avrasiya İqtisadi İttifaqının iqtisadi potensialını və perspektivini şübhə altına alan iddialar demoqoqiyanı başqa bir şey deyil. Əvvəla, Aİİ-nin iqtisadi potensialı haqqında fikir yürütmək üçün ilk növbədə buraya daxil olan ölkələrin təbii resurslarına nəzər salmaq lazımdır. Təsdiq olunmuş neft ehtiyatlarına görə, Aİİ üzvü olan Rusiya dünyada 7-ci, Qazaxıstan isə 11-ci yerdədir. Təbii qaz ehtiyatlarına görə isə Rusiya liderdir, Qazaxıstan isə 19-cu sırada yer alıb. Türkmən qazının ixracının da, əsasən Rusiya vasitəsilə həyata keçirildiyini nəzərə alsaq, yalnız təbii qaz ehtiyatları ilə bağlı Aİİ-nin nə qədər böyük potensiala malik olduğunu müəyyənləşdirmək mümkündür. Hazırda neftdən və qazdan daha çox önəm daşıyan su ehtiyatlarına görə Rusiya dünya reytingində ikinci sırada qərarlaşıb. Dəmir ehtiyatlarına görə Rusiya üçüncü, Qazaxıstan 10-cu, uran ehtiyatlarına görə Qazaxıstan 1-ci, Rusiya 6-cı sırada yer alıb. Kənd təsərrüfatına yararlı ərazilərinə görə Rusiya və Qazaxıstan dünyada 6-cı pillədə yer alır. Bu sıraya Belarusu da əlavə etsək, o za-

man kənd təsərrüfatının yararlı ərazilərinə görə Aİİ ilk pillədədir. Hazırda Aİİ-nin yeganə problemi, üzv ölkələrin mövcud potensialı real iqtisadi faktora çevirə bilməmələrində, iqtisadiyyatın azad bazar münasibətlərinə uyğun qurulmamasındadır. Əgər bu istiqamətlərdə sistemli islahatlar həyata keçirilərsə, Avropa İqtisadi İttifaqı iqtisadi cəhətdən perspektivli təşkilata çevrilə bilər. Təbii ki, bunun üçün həm də Aİİ üzvlərindən bütün siyasi çətinlikləri götürmək, idarə olunan, inhisarçı iqtisadiyyat anlayışlarını bir kənara atmaq, yalnız təbii rəqabət mexanizmlərini işə salmaq lazımdır. İndiki halda isə bu prosesin qısa bir zamanda həyata keçiriləcəyi inandırıcı görünmür. Zənnimcə, ölkəmiz Aİİ-yə münasibətdə ən doğru mövqedə dayanıb və Ermənistan istisna olmaqla, digər üzv dövlətlərlə ikitərəfli münasibətlərin inkişafına önəm verir. Qənaətimə görə, həm iqtisadi, həm də siyasi platforma olaraq, bizim üçün ən əlverişli məkan türk dünyasıdır. Türk dünyasının iqtisadi potensialı, gücü, təbii resursları, insan potensialı bütün mövcud iqtisadi-siyasi təşkilatlardan daha böyük və daha perspektivlidir. Buraya birliyi təmin edən ortaqlar, mədəniyyət, dil və digər bu kimi amilləri də əlavə etsək, Türk Dövlətləri Təşkilatının alternativinin olmadığını söyləyə bilərik".

AMİP Ali Məclisinin sədri, politoloq Rəşad Bayramov bu qurumla Azərbaycanın ikitərəfli əlaqələrini daha vacib sayır, nəinki üzv olmağı: "Azərbaycanın Avrasiya İqtisadi İttifaqına üzlüklə bağlı qərarının olmaması, elə marağın ol-

mamasından irəli gəlir. Bu da tamamilə təbii. Çünki buna ehtiyac yoxdur.

Şübhə yoxdur ki, Azərbaycan Aİİ üçün maraqlıdır və Azərbaycanın uğurları ilə yanaşı, bu marağın artması da təbii. Bununla belə, bunun Azərbaycan üçün nə dərəcədə faydalı olması ilə bağlı şübhələr kifayət qədərdir. Çünki nəticə etibarilə Aİİ Rusiyanın liderliyi ilə fəaliyyət göstərən bir strukturdur. Moskvanın lider olduğu formatlarda isə risk həmişə var. İkinci bir tərəfdən, mövcud olduğu illər ərzində Avrasiya İqtisadi İttifaqı üzv ölkələr üçün elə də nəzərəcarpacaq iqtisadi fayda da gətirməyib. Bu ittifaq ilk gündən etibarən daha çox Kreml rejiminin tərəfdarı olan ölkələrin bir növ siyasi birliyi rolunda çıxış edib.

Azərbaycanın Ermənistan istisna olmaqla Aİİ-yə üzv ölkələrlə kifayət qədər yaxşı ikitərəfli iqtisadi münasibətlərinin olması da bu ittifaqı bizim üçün iqtisadi baxımdan elə də cəlbedici etmir. Azərbaycan tam haqlı olaraq, Avrasiya Birliyinə daxil olan ölkələrlə bütün istiqamətlərdə və sahələrdə ikitərəfli əlaqələrin genişləndirilməsinə və şəxələndirilməsinə üstünlük verir. Bu mövqe ölkəmizin çoxşaxəli integrasiya siyasətinin əsas vektorlarından birini təşkil edir.

Nəhayət, Avrasiya İqtisadi İttifaqına üzlük Azərbaycanın Avropaya integrasiya istiqamətində fəaliyyətinə çətinliklər yarada, Avropa İttifaqı ilə azad ticari münasibətlərə xələl gətirə, bu da ölkəmizin beynəlxalq investisiya və ticarət əməkdaşlığından və in-

tegrasiyasından faydalarını azalda bilər.

Ümumiləşdirərək demək olar ki, Aİİ-yə üzv olmaqla Azərbaycan faktiki olaraq bir sıra azadlıqlarından imtina etməli olacaq. Yeni burada nüvə rolunda Moskva çıxış edəcək, siyasəti o müəyyən edəcək, enerji daşıyıcılar məhz onların nəzarəti və maraqları nəzərə alınaraq dünya bazasına çıxarılacaq. Belə olan halda bu ittifaqa üzlüyə təbii olaraq ehtiyac yoxdur. Ən optimal yol məhz elə ikitərəfli iqtisadi əlaqələrin davam etdirilməsi və inkişafıdır ki, Azərbaycan da bunu edir".

□ **Cavansir ABBASLI,**
"Yeni Müsavat"

Qəzza üçün "Bayden planı" açıqlandı

BMT Təhlükəsizlik Şurası ABŞ tərəfindən irəli sürülən Qəzza zolağında mərhələli atəşkəs planı ilə bağlı qətnaməni qəbul edib. Rusiya BMT-dəki səsməmədə bittərəf qalıb, Təhlükəsizlik Şurasının qalan 14 üzvü isə ABŞ Prezidenti Co Baydenin planını dəstəkləyib.

Bəs, Bayden planı nə?

Planın birinci mərhələsi altı həftə davam edəcək və bu mərhələdə tam atəşkəs elan olunacaq. İsrail qüvvələri Qəzzanın "bütün məskunlaşmış bölgələrindən" çıxarılmalı, qadınlar da daxil olmaqla bir sıra girovların azad edilməsi, qocalar, yaralıları qarşılığında yüzlərlə fələstinli məhbusun sərbəst buraxılması təmin edilməlidir.

Bayden əlavə edib ki, bu mərhələdə fələstinli mülki və təndəşlər Qəzzanın bütün bölgələrində öz evlərinə və məhəllələrinə qayıdacaq, bölgəyə hər gün 600 TIR humanitar yardım göndəriləcək.

"Atəşkəs zamanı bu yardım ehtiyacı olan hər kəsə təhlükəsiz və effektiv şəkildə paylana bilər. Beynəlxalq ictimaiyyət yüz minlərlə müvəqqəti sığınacaq, o cümlədən yaşayış yerləri çatdırı bilər", - deyər Bayden əlavə edib və birinci mərhələnin razılaşmanın əldə edilməsindən bir müddət sonra başlaya biləcəyini vurğulayıb.

Birinci mərhələdə təklifin növbəti mərhələsinə keçmək üçün İsrail və HƏMAS arasında danışıqlar aparılacaq.

Bayden ikinci mərhələni "düşmənliliklə daimi son" adlandırır. Bununla belə, o, əlavə edib ki, ikinci mərhələyə çatmaq üçün danışıqlar altı həftədən çox davam edə bilər, çünki iki tərəf arasında fikir ayrılıqları olacaq.

"İsrail öz maraqlarının qorunduğundan əmin olmaq istəyəcək, lakin təklifdə deyilir ki, əgər danışıqlar birinci mərhələdən altı həftədən çox çəksə, danışıqlar davam etdikcə atəşkəs hələ də qüvvədə qalacaq", - Bayden bildirib.

ABŞ, Qəter və Misir bu müddət ərzində ikinci mərhələnin başlanması üçün "bütün razılaşmalar əldə olunana qədər" danışıqların davam etdirilməsini təmin edəcək.

Baydenin sözlərinə görə, ikinci mərhələdə kişi əsgərlər də daxil olmaqla sağ qalan bütün girovlar azad ediləcək. İsrail qüvvələri Qəzzadan çekiləcək: "HƏMAS öz öhdəliklərinə əməl etdikcə, müvəqqəti atəşkəs hərbi əməliyyatların daimi dayandırılmasına çevriləcək".

Bayden üçüncü mərhələdə "Qəzza üçün əsaslı yenidənqurma planının başlayacağını və öldürülən girovların son qalıqlarının ailələrinə qaytarılacağını" söyləyib.

O, İsrailin "son səkkiz ay ərzində HƏMAS qüvvələrini darmadağın etdiyini" deyib və əlavə edib ki, hazırda HƏMAS daha bir "7 oktyabr" (HƏMAS-ın hücumunun başladığı tarix-red.) həyata keçirməyə qadir deyil".

□ **"Yeni Müsavat"**

Iyunun 9-da Avropa Parlamentinə keçirilən seçkilər Fransanın hazırkı hakimiyyətində məyusluq yaranan nəticələr doğurdu. Marin Le Penin rəhbərlik etdiyi "Milli birlik" partiyası əvvəlki nəticələrini keyli yaxşılaşdırma bildi və bu, həmin gün Milli Assambleyanın buraxıldığını və ölkədə iki turdan ibarət növbədən-kənar parlament seçkilərinin (müvafiq olaraq, iyunun 30-da və iyulun 7-də) keçiriləcəyini elan edən hazırkı Prezident Emmanuel Makron üçün pis xəbər oldu.

məsi kimi) xüsusi addan ümumi ismə çevrilib. Əgər "Soros" rəngli inqilablar və kaos deməkdirsə, "Makron" sözü fiasko ilə sinonimdir. Prezidentin özü çoxdandır lağ obyektinə çevrilib. Fransız xalqının çoxdan belə

İndi hazırkı Prezidentin siyasi gücünün erkən seçkilərdə də uğursuzluğa düşər olacağı ehtimalı daha da artır. Bunu əhalinin 54 faizinin parlamentin tərkibinin yenilənməsi qərarını dəstəklədiyi ictimai rəy sor-

Erkən seçkilərdə də ifrat sağçılar qalib gələcəklər - Sorğu

Fransa prezidenti Emmanuel Makronun parlamenti buraxmaq barədə şok qərarından sonra dərc olunan ilk rəy sorğusu ifrat sağçı "Milli birliyin" erkən seçkilərdə qalib gələcəyini, lakin mütləq çoxluğu əldə etməyəcəyini göstərir.

Bunu "Toluna Harris Interactive for Challenges" tərəfindən təqdim edilən sorğunun nəticələri sübut edir.

Sorğuya görə, Marin Le Penin anti-immiqrasiya və Avroskeptik "Milli birlik" partiyası Milli Assambleyada 235-265 yer qazanacaq. Partiyanın hazırda cəmi 88 mandatı var.

Lakin mandatların təxmini sayı mütləq çoxluq üçün tələb olunan 289-a çatmır.

Sorğu göstərib ki, Makronun mərkəzçi alyansının deputatlarının sayı iki dəfə azala bilər - 250-dən 125-155-ə qədər.

Sol partiyalar birlikdə 115-145 yer qazana bilər.

Makronun parlamenti buraxmaq qərarı gətirdikcə populyarlaşan ifrat sağa hakimiyyəti ələ keçirmək üçün real şans verir. Bu qərar dərhal avronun ucuzlaşmasına səbəb olub, Fransa səhmləri və dövlət istiqrazları çöküb.

Avropa Parlamenti seçkilərində "Milli birlik" 31,4%, Makronun "İntibah" partiyası koalisiyası isə 14,6% səs toplayıb.

"Milli birlik" Fransa parlamentində səs çoxluğu qazansa belə, Makron daha 3 il prezident olaraq qalacaq və müdafiə və xarici siyasətə nəzarət edəcək.

Avroparlamentdə mandat bölgüsü

Avropa İttifaqının təmsilçi orqanı olan Avropa Parlamentinə iyunun 6-9-da keçirilmiş seçkilərin ilkin nəticələri yenilənib. 720 nəfərlik quruma Avropa Xalq Partiyası qrupu 186, Sosialistlərin və Demokratların Tərəqqipərvər Alyansı qrupu 135, Liberalların Yenilənən Avropa qrupu 79, Avropa Mühafizəkarları və İslahatçıları qrupu 73, İdentiklik və Demokratiya qrupu 58, Yaşıl/Azad Avropa Alyansı qrupu 53, Birləşmiş Solçılar qrupu 36, başqa qruplar 55, müstəqillər 45 mandat əldə edir.

1957-ci ildə yaradılmış Avropa İttifaqının 27 üzvü var: Almaniya, Avstriya, Belçika, Bolqarıstan, Çexiya, Danimarka, Estoniya, Finlandiya, Fransa, Xorvatiya, İrlandiya, İspaniya, İsveç, İtaliya, Kipr, Latviya, Litva, Lüksemburq, Macarıstan, Malta, Niderland, Polşa, Portuqaliya, Rumıniya, Slovakiya, Sloveniya, Yunanıstan.

"Soros" chaos, "Makron" fiasko deməkdir...

Avropa Parlamentinə keçirilən seçkilərin nəticələri "makronizmin" iflası kimi qiymətləndirilir

Belə bir vəziyyətdə ilk ağla gələn Makronun 2017-ci il mayın 7-də - prezident seçkilərində birinci qalibiyyəti zamanı verdiyi vəd olur. Xatırlayırıq ki, o, həmin vaxt ifrat radikal siyasətçilərə səs verməməsi üçün seçicilərə heç bir tutarlı əsas verməyəcəyinə and içmişdi. İndi isə ekstremist baxışları ilə tanınan Le Penin partiyası ilə yanaşı, daha bir müxalif qüvvənin - "Respublikaçılar" partiyasının lideri Erik Syotti keçirilən seçkilərin nəticələrini "makronizmin" iflası kimi xarakterizə edib.

Bu, həqiqətən də çox simvolidir! Həm də bu simvolizm daxili iqtisadiyyatdan və ölkədəki sosial "harmoniyadan" tutmuş seçdiyi xarici siyasətə qədər - Azərbaycanla heç bir rəsi-onal izahı və ya məqsədə-uyğunluğu olmayan tamamilə mənasız qarşıdurma kursu götürmək üzrə özünün siyasi kursunun demək olar ki, bütün istiqamətlərində hazırkı prezidentin fəaliyyətinin tam iflasını əks etdirir. Makron da başqa siyasətçilər kimi, Zəfər Prezidenti, Müzəffər Sərkərdə, xalq tərəfindən sevilən liderlə (bunu fevralın 7-də keçirilən növbədən-kənar prezident seçkilərinin nəti-

cələri sübut edir) dostluğu inkişaf etdirmək əvəzinə... düşmənçiliyi seçdi. Yaxşı, bəs yekunda nəyə nail oldu? Onun ölkəsi az qala tamamilə dağılmış, hətta bu yaxınlarda layiqli zərbələr aldığı Azərbaycana qarşı revanşist xəyallarından belə əl çəkməyən Ermənistanı seçməklə nə qazana bilər? Məntiqlə düşünən ekspertlər və siyasətçilər bu seçimi başa düşə və izah edə bilməzlər!

Makron şahmat taxtası arxasında hər dəfə ən zəif fiqurları seçirdi. Bunun nəticəsi isə seçicilər arasında onun nüfuzunun aşağı düşməsi və erkən parlament seçkilərini elan etməsi oldu.

Bu, hələ ənənəvi olaraq Fransanın mövcud olmadığı Qafqaza aiddir. Bəs bir vaxtlar Fransa imperiyasına daxil olan və Azərbaycanın məşhur pilotsuz uçuş aparatının adı ilə mütənasib olaraq ("İtiqovan-red.) neokolonialistlərin qovulduğu Qərbi Afrika haqqında nə deyə bilərik? Yerli əhalinin müstəmləkəçiliyə qarşı ehtiraslarının artıq aylardır tüğyan etdiyi və aralarında çoxlarının öldürüldüyü Okeaniya haqqında nə demək olar?

Gözümüzün qarşısında "Makron" sözü ("Soros" kəl-

rüsəyçi lideri olmayıb, baxmayaraq ki, bu xalq həqiqətən də mötəbər liderlərə layiqdir və keçmişdə də belə olub.

Hətta Makronun növbədən-kənar parlament seçkiləri elan etməsi faktı da onun əleyhinə çevrildi. Onun qərarını açıqlamaq üçün vaxt seçməsi - Avropa Parlamenti seçkilərinin məyusedici nəticələrinin məlum olduğu gün - bu iki hadisənin bir-biri ilə əlaqəli olduğuna və birinin digərini şərtləndirdiyinə heç bir şübhə yeri qoymadı. Gülməli olan odur ki, Makron Milli Assambleyaya növbədən-kənar seçkiləri bir az gec elan edə bilərdi ki, onun vəziyyəti o qədər də açıq-aşkar bilinməsin, yəni, az-çox ağlabatan səbəblər ortaya qoya bilərdi. İndi isə hamıya aydındır ki, seçkilər Makronun partiyasının Avropa Parlamentinin yeni tərkibində uğursuzluğu səbəbindən keçiriləcək. Milli parlamentin buraxılmasının tələsik elan edilməsi faktının özü də istər-istəməz onun rəqiblərinə əlavə reyting xalları verdi. Hətta bu məsələdə Makronun yaxınlığında ağıllı bir məsləhətçisi də yox idi. O, lap "Uğursuzlar" filmindəki Pyer Rişarın qəhrəmanını xatırlatdı.

ğusunun məlumatları sübut edir. Bütün bunların anlamı nədir? Proseslər elə həmin mənanı verir, yəni, cəmiyyət mövcud vəziyyətdən yorulub və dəyişiklik istəyir. Üstəlik, "Le Journal du Dimanche" nəşrinə görə, IFOP İctimai Rəyin Öyrənilməsi Mərkəzi hazırkı prezidentə ictimai etimadın səviyyəsini cəmi 31 faiz qiymətləndirib.

Bu kontekstdə sabiq Prezident Fransua Ollandın kommunikasiyalar üzrə keçmiş müşaviri Qaspar Qantzer kifayət qədər bəlağətli bir müqayisə aparıb. Məlum olduğu kimi, növbədən-kənar seçkiləri əvvəllər prezidentlər Şarl de Qoll və Jak Şirak da elan etmişdi. Amma birinci halda onlar qələbə ilə başa çatıbsa, ikincidə uğursuzluqla nəticələnib. Qantzerin sözlərinə görə, Şarl de Qollun təcürübəsini təkrarlammaq istəyən Makronun Şirakin klubuna qoşulmaq üçün hər bir şansı var.

Digər siyasətçilər də növbədən-kənar seçkilərin təyin edilməsi qərarına rişxəndlə yanaşıblar. Məsələn, bu bazar günü Sosialist Partiyasından Avropa Parlamentinə daxil olan Rafael Qluksmann Makronun qərarını pisləyib və bunu rəqiblərinin reytinginin xeyrinə oynamaq kimi qiymətləndirib. Nüfuzlu "La Figaro" nəşrinin baş redaktoru Giyom Tabard isə Makronun qərarını alçalıcı adlandıraraq Prezidentin komandasını batan "Titanik"lə müqayisə edib.

Makrona heç nə kömək etmədi. Nə onun Ukrayna gündəliyi və bu məsələdə feyk fəallığı, nə də müttəfiqlərin Normandiya çıxmasının ildönümü münasibətilə iflasa uğrayan mərasim. Bunların heç biri onun dadına çatmadı. İflas prosesi ardıcıl olaraq davam etdi!

Biz zamanı qabaqlamaq və proqnozlar vermək istəmirik. Yalnız məlum faktları sadalayırıq və erkən parlament seçkilərinin nəticələrini gözləyəcəyik. Onlar fikirlərimizin həqiqətə nə dərəcədə uyğun olduğunu göstərəcək.

ÜST-dən yeni SOS

Həkimlər bildirirlər ki, yeni epidemiyanın ortaya çıxması zaman məsələsidir, çünki...

Koronavirus pandemiyasından sonra yeni "X xəstəliyi" yalnız zaman məsələsidir, dünya buna hazırlaşmalıdır. Bu barədə Ümumdünya Səhiyyə Təşkilatının (ÜST) məlumatında deyilir.

ÜST nümayəndəsinin sözlərinə görə, dünyada öz xassələrini dəyişmək və mutasiya etmək qabiliyyətinə malik çox sayda virus və bakteriya mövcuddur. "İlk yoluxmanın nə vaxt və harada baş verəcəyini proqnozlaşdırmaq çox çətindir, demək olar qeyri-mümkündür. Lakin bütün dünya alimləri, epidemioloqlar və ekspertlər bunun çox real təhlükə, zaman məsələsi olması ilə razılaşırlar. Ona görə də belə bir vəziyyətə, "X" xəstəliyinə hazır olmaq mühüm vəzifədir", - xəbərdarlıqda deyilir.

ÜST nümayəndəsi həmçinin qeyd edib ki, "X" xəstəliyi mövzusu həm mediada, həm də mütəxəssislər - səhiyyə təşkilatçıları, epidemioloqlar arasında geniş müzakirə olunur və bu da təəccüblü deyil: "Çünki beşəriyyət təzəlikcə kifayət qədər dəhşətli, çox sayda insanın həyatına son qoymuş ağır COVID-19 pandemiyasından qurtulub. Pandemiya ölkələrin iqtisadiyyatının və bütövlükdə cəmiyyətin inkişafına

mənfi təsir göstərib".

Bes hazırlaşmaq deyərəkən ÜST nəyi nəzərdə tutur? Ölkələrin səhiyyə sistemləri hələ mənşəyi belli olmayan mikroorqanizmlə bağlı hansı öntəbirlər görə bilər? İndidən universal peyvənd mümkündürmü?

London İmperial Kollecinin Jameel İnstitutunun Epidemiologiya üzrə tədqiqatçısı Tomas Rouson bildirib ki, gələcəkdə baş verəcək epidemiyanın şiddəti məlum deyil, lakin o, COVID-19-dan daha ölümcül ola bilər. Onun sözlərinə görə, pandemiyalar getdikcə daha çox yayılır. "Əhalinin sayı artdıqca və bununla da heyvan xəstəlikləri mənşələri ilə qarşılıqlı əlaqə çoxaldıqca, yeni patogenin ortaya çıxma riski də çox olur. Güman ki, bir çoxumuz həyatımız boyu başqa bir global pandemiya şəxsən təsirlənəcəyik. Dünya təkcə müalicələr, peyvəndlərlə deyil, həm də çevik reaksiya ilə yeni pandemiya hazırlamalıdır".

Yada salaq ki, dünyada yeni bir pandemiyanın risklərinin müzakirə edilməsi ilk dəfə deyil. 2021-ci ildə elm adamları artıq ölümcül "X xəstəliyinin" mümkün ortaya çıxmasından danışmışdılar. Daha sonra Konqoda hemorragik qızdırma xəstəliyinin erkən

əlamətləri olan xəstə müəyyən edilib. O zaman mütəxəssislər xəstəliyin COVID-19 kimi yoluxucu olduğunu və Ebola ilə müqayisədə ölüm nisbətinin 50-90 faizə çatma biləcəyini güman edirdilər. Konqoda ölümcül "X xəstəliyi" ilə bağlı məlumatlar artıq şərh edilib. Rusiyanın keçmiş baş sanitar həkimi Gennadi Onişenko qeyd edib ki, peşəkar ictimaiyyət, xüsusən də ÜST bu hadisəyə ciddi diqqət yetirməlidir. O, həmçinin bildirib ki, yeni infeksiyaların yaranması qaçılmazdır, çünki bu, təkamül prosesinin bir hissəsidir. 2023-cü il martın əvvəlində ÜST-nin epidemioloqu Riçard Pibodi dünyanı quş gripi pandemiyasının ilə bürüyə biləcəyini söyləyib. İnfeksiyanın insanlar arasında yayılma qabiliyyəti qazanacağına inanırdı. Peabodi xüsusilə quşçuluq fabrikinin işçilərini qorumaqda davamlı sayıq olmağı tövsiyə edib, həmçinin insanları ölü quşları və heyvanları götürməməyə çağırıb.

ÜST-ün Rusiyadakı ofisinin rəhbəri doktor Batır Berdiklçev isə bir neçə gün öncə deyib ki, yeni bir epidemiyanın ortaya çıxması zaman məsələsidir. Belə ki, o, Ümumdünya Səhiyyə Təşkilatının rəhbəri Tedros Adha-

nom Qebreyesusun yeni təhlükəli pandemiyanın - "X xəstəliyi" adlandırılan pandemiyanın mümkünlüyü ilə bağlı bəyanatını şərh edib: "Biz tez-tez "X xəstəliyi" adlanan xəstəliklə bağlı narahatlıqları eşidirik. Bu ad isə hazırda mövcud olmayan mümkün yeni infeksiyaya işarə etmək üçün belə adlandırılıb", - deyərək Berdiklçev izah edib. O, nümunə olaraq 2019-cu ilin dekabrına qədər heç kimin bilmediyi koronavirusdan danışaraq: "İndi çox sayda virus və bakteriya var ki, onların xüsusiyyətlərini dəyişdirə və böyük epidemiyalara səbəb ola bilər". ÜST-nin baş direktoru öz bəyanatlarından birində vurğuladı ki, yeni epidemiyanın ortaya çıxması onun yaranıb-yaramayacağı məsələsi deyil", - Berdiklçev deyib. Onun sözlərinə görə, bu gün yeni xəstəliyin harada və nə vaxt yaranacağını dəqiq söyləmək mümkün deyil; Berdiklçev izah etdi ki, potensial pandemiya hazırlıq prosesi bir neçə mərhələdən ibarətdir: dövrüdə olan virus və bakteriyaların monitorinqi, onların xassələrinin təhlili, bu virusların bizi necə yoluxduğunu və immunitet sisteminin ona necə reaksiya verdiyini anlamaq üçün araşdırmalar aparmaq, peyvənd və müalicə üsullarının işlənilməsi hazırlanması və məlumat mübadiləsi üçün beynəlxalq səviyyədə daxil olmaqla, kollektiv səylər. Bütün bunlar hökumətlərin lazımi tədbirlər görməyə hazır olması üçün lazımdır, deyərək ekspert fikrini yekunlaşdırıb.

Tibb elmləri doktoru, professor Adil Qeybullanın fikrincə, əslində "X" deyilən xəstəlik yoxdur: "Burada naməlum xəstəlikdən söhbət gedir. Ya identifikasiya olunmayıb hələ, ya da hələ məlum olmayan infeksiyadan söhbət gedir. Bu gün biz koronavirus pandemiyasından sonra gördük ki, istənilən bir infeksiya şiddət

Mənzillər daha etibarlı qaydalarla satılacaq - iyulun 1-dən yeni qanun...

Mənzillərin etibarlı satışının təşkili və mənzil əldə etmiş şəxslərin hüquqlarının qorunması məqsədilə Mənzil Məcəlləsində dəyişiklik ediləcək.

Qeyd edək ki, daşınmaz əmlakın dövlət reyestrinin elektron aparılması qaydalarının yeni sistemə uyğun təkmilləşdirilməsi ilə bağlı normativ hüquqi akt layihələrinin hazırlanaraq aidiyyəti üzrə təqdim ediləcək. Həmçinin, bələdiyyələr tərəfindən 01.12.2007-ci il tarixinədək fiziki və hüquqi şəxslərə ayrılmış torpaq sahələri ilə bağlı müvafiq torpaqayırma sənədlərinin yeni sistemdə yerləşdirilməsi məqsədilə onların məlumat bazasının "Daşınmaz Əmlakın Elektron Reyestri və Kadastrı" informasiya sistemində inteqrasiyanın təmin edilməsinə dair normativ hüquqi akt layihəsinin hazırlanaraq aidiyyəti üzrə təqdim edilməsi 1 iyul 2024-cü il tarixinə nəzərdə tutulub.

Məlumdur ki, daşınmaz əmlak bazarında bir çox mənfi hallar yaşanır. Belə ki, bir mənzil eyni anda bir neçə şəxsə satılırdı deyərək insanlar çarəsiz vəziyyətdə qalırdılar.

Maraqlıdır, yeni qanun layihəsi mənzil bazarında yaşanan xoşagəlməz halların qarşısını ala biləcəkmi?

Daşınmaz əmlak məsələləri üzrə ekspert Elnur Fərzəliyev "Bakı-Xəbər"ə açıqlamasında bildirdi ki, belə bir qanun layihəsinin hazırlanması vacib idi: "Danılmaz faktıdır ki, zamanında bəzi fırıldaqçı tikinti şirkətləri tərəfindən yüzlərlə zərərçəkmiş şəxs olub. Bir mənzil şirkət tərəfindən bir neçə nəfərə satılıb. MTK rəhbəri həbs olunub və vətəndaşa dəymiş zərər ödənilməyib. Bu səbəbdən də daşınmaz əmlak sahəsində fırıldaqçılığın qarşısını almaq üçün mütləq şəkildə belə qaydanın əlavə olunması çox vacibdir. Hazırda daşınmaz əmlak bazarında bu kimi problemlərin sayı çoxlu saydadır. Yeni qanun forması hazırlanmalı və yeni sənədlər tələb olunmalıdır. Hesab edirəm ki, çıxarışlı və çıxarışsız mənzillərlə bağlı hüququ baza olmalıdır".

göstərək global pandemiya çevrilə bilər. Ona görə hər an hər şeyə hazır olmalıyıq. Onsuz da bu pandemiya xaric, Ümumdünya Səhiyyə Təşkilatı (ÜST) insan sağlamlığını təhdid edən on amildən biri kimi qarşıda bizi gözləyən qrip pandemiyasını göstərir. Hələ o qarşıdadır. Ona görə istənilən an sürprizlər ola bilər. Ona görə biz hər şeyə hazır olmalıyıq. CO-

VID-19 pandemiyası göstərdi ki, ÜST bu cür hadisələrin qarşısını almaq, onu koordinasiya etmək imkanlarına malik deyil. Pandemiya qısa müddət ərzində Yer kürəsinə yayıldı. Bu baxımdan, hər bir dövlət ilk olaraq özünü qoruyur. Biz də dövlət olaraq öz genefondumuzu qorumalıyıq".

□ **Afaq MİRƏYİQ**,
"Yeni Müsavat"

"Bakcell" in dəstəyi ilə "Google AI Hackathon" baş tutub

"Bakcell" in rəsmi sponsorluğu və Tech Academy-nin təşkilatçılığı ilə Azərbaycanda ilk dəfə "Google AI Hackathon" baş tutub.

IDDA-nın evsahibliyi etdiyi innovasiya və yüksək texnologiyaları təmsil edən tədbir, yaradıcı beyinləri, süni intellekt həvəskarlarını, developer və proqramçıları

bir araya toplayıb. Google-in möhtəşəm SI platforması olan "Gemini"-dən istifadə edərək yenilikçi həllər tapmağa çalışan 21 komanda 2 gün ərzində qalibyyət üçün yarışmış.

"Bu möhtəşəm tədbirin Bakıda keçirilməsi Azərbaycanın texnologiya sahəsindəki liderliyini və innovasiyaya olan dəstəyimizi

təmsil edir. Komandaların nümayiş etdirdikləri yaradıcılıq və istedad həqiqətən ilhamverici idi. Bugünkü tədbiri dəstəklədiyimiz kimi, Azərbaycanın parlaq gənclərinin də hər zaman yanındaıq." deyərək Bakcell-in Baş İcraçı Direktoru Klaus Müller bildirib.

"Bakcell" əməkdaşının da təmsil etdiyi münisflər

həyatının qərarına əsasən, 2-ci günün sonunda hakatonun qalibləri təyin olunub. "CODAGE" adlı komanda 1-ciliyə layiq görülərək 3000 AZN, 2-ci yeri tutan "JOSUA VERSE" komandası 2000 AZN, "LIBRA VƏ SPARK" komandası isə 3-cü lüklə 1000 AZN dəyərində pul mükafatı qazanıblar.

“Azərbaycanfilm” in lənətlənmiş direktor postu-üçüncü istefa...

Təyin olunan direktorlar az keçməmiş bu postdan ya imtina edir, ya da işdən çıxarılırlar - reaksiyalar

Cəfər Cabbarlı adına “Azərbaycanfilm” kinostudiyasının direktoru Nazim Hüseynov və onun müavini Aydın Hüseynov öz ərizələri ilə işdən çıxıblar.

Nazim Hüseynov işdən çıxmasının səbəbləri barədə danışmaq istəməyib. Adının çəkilməsini istəməyən bir neçə aktyor isə iddia edir ki, onların işdən çıxmasına səbəb kinostudiyanın fəaliyyətsizliyidir.

Nazim Hüseynov və Aydın Hüseynovdan başqa prodüser Emil Nəcəfov da işdən çıxmaq haqqında ərizəsini təqdim edib. Bunu “Azərbaycanfilm” kinostudiyasının Mətbuat xidmətinin rəhbəri Ramil Ələkbərov təsdiqləyib.

Yada salaq ki, “Azərbaycanfilm”-in əvvəlki direktoru, rejissor Cəmil Quliyev 2019-cu ilin sonlarında vəzifəyə təyin olunsada, bir il tamam olmamış istefa vermişdi. Sonra kinostudiya Fariz Əhmədov direktor gətirildi. O da çox qısa müddətdən sonra rəhbərlikdən ayrıldı.

Ovaxtkı mədəniyyət naziri Əbülfəs Qarayevin əmri ilə “Azərbaycanfilm”ə rəhbər “Salmə”nin direktoru Nazim Hüseynov təyin edilmişdi. Ötən ilin aprelində Azərbaycan kinosunun 125 illiyi münasibətilə keçirilən tədbirdə N.Hüseynov bəzi məsələlərə aydınlıq gətirmişdi. O, 5 il ərzində dövlət büdcəsindən ayrılan maliyyədən “Azərbaycanfilm”-in payına düşən hissəsinin hesabını vermişdi: “Nəzərinizə çatdırmaq istəyirəm ki, 2018-ci ildə dövlət büdcəsindən kinoya 1 milyon yarım ayrılıbsa onun “Azər-

baycanfilm”ə verilən qismi 372 780 manatdır. O da ümumi büdcənin 24.9 faizini təşkil edir. 2019-cu ildə kinostudiya-ya 1 milyon 432 222 manat ayrılıb, bu, ümumi büdcənin 22 faizini təşkil edir, 2020-ci ildə 4 milyon 524 min manatdan kinostudiya-ya 658.927 min manat ayrılıb, ümumi büdcənin 14.6 faizindən söhbət gedir. 2021-ci ildə 6 milyon 500 min manatın 3 milyon dan bir az artıq hissəsi ayrılıb” deyə, o bildirib. O bildirib ki, əksər dövlət studiyaları bağlanıb: “Hazırda iki dövlət studiyası fəaliyyət göstərir: “Salmə” və “Azərbaycanfilm”. Qalan studiyaların hamısı bağlanıb: “Yaddaş”, “Mozalan”, “Debüt” artıq yoxdur. Ayrılan büdcənin xərclənməsində ən qısa və şəffaf yol dövlət özəl studiyalarla tədbirlərin keçirilməsini faiz dərəcəsi ilə paylaşmaq, pitçinq, müsabiqə vasitəsilə o maliyyəni səmərəli istifadə edib normal filmlər ərsəyə gətirməkdir”.

Xatırladaq ki, Cəfər Cabbarlı adına “Azərbaycanfilm” dövlət kinostudiyası 1920-ci ildə “Azərbaycan XMK-nın İncəsənət Şöbəsi” adı altında təsis olunub.

Bəs niyə son direktor postuna uğurlu təyinat olmur? Təyin olunan direktorlar az keçməmiş bu postdan ya imtina edir, ya çıxarılırlar?

Mövzu ilə bağlı kinoşünas Sevdə Sultanova mövzu ilə bağlı “Yeni Müsavat”a danışdı:

“Bir müddət əvvəl keçmiş sovet ölkələrində olan kinostudiyalar ilə bağlı araşdırma etmişdim. Belə bir nəticəyə gəldim ki, bu kinostudiyalar arasında ən bər-
bərəd vəziyyətdəki olan

“Azərbaycanfilm” kinostudiyasıdır. Mədəniyyət Nazirliyi, Kino Agentliyi, ümumiyyətlə bu sahəyə məsul olan məmurlar kinostudiyanın taleyi ilə bağlı nə düşünür, planları nədir, bunu bilmirəm. Bu haqda heç bir məlumat yoxdur, açıqlama verilmir.

Azərbaycan Kinematografiyaçılar İttifaqı belə bir təkliflə çıxış etmişdi ki, yaxşı

“Bu məlumatı eşidən gündən mənim ürəyim ağrayır, çox ağır xəbər oldu”. Bunu “Qaynarinfo”ya açıqlamasında Xalq artisti Ənvər Həsənov Cəfər Cabbarlı adına “Azərbaycanfilm” kinostudiyasında rəhbər şəxslərin istefasından danışarkən deyib.

Aktyor istefaların səbəbini qurumun fəaliyyətsizliyi ilə əlaqələndirib: “Mə-

Nazim Hüseynov

olardı müvəqqəti olaraq “Azərbaycanfilm” kinostudiyasının idarəçiliyi Kino İttifaqına verilsin. Lakin nədənsə, nazirlikdə bu təklif xoş qarşılanmadı. “Azərbaycanfilm” kinostudiyası bizim milli sərvətimizdir, Azərbaycan kino mədəniyyətinin təməl daşındır. Buna görə də Mədəniyyət Nazirliyi və yaxud Kino Agentliyi kinostudiyanın taleyi ilə bağlı tez bir zamanda qəti addım atmalıdır. Hesab edirəm ki, digər MDB ölkələrində olduğu kimi “Azərbaycanfilm” kinostudiyasına milli status verilməlidir.

Həqiqətən də bu gün “Azərbaycanfilm” kinostudiyası ölü vəziyyətdədir. Ümumi təəssürat isə belədir ki, sanki bu vəziyyət nə Mədəniyyət Nazirliyini, nə Kino Agentliyini, nə də ki, digər məsul şəxsləri narahat edir. Hər kəs bu haqda yalnız pərdəarxası danışır, publik olaraq danışan yoxdur. Məsələn, Nazim Hüseynov, Fariz Əhmədov, eləcə də Müşfiq Hətəmov doğrudan da bu gün “Azərbaycanfilm” kinostudiyasının taleyindən narahatdırlarsa, bu haqda analiz yazsınlar, desinlər ki, vəziyyət niyə bu cürdür, nə etmək lazımdır, öz təkliflərini bildirsinlər, zəhmət çəkib danışsınlar”.

nə məlumat verdilər ki, kinostudiyanın direktoru Nazim Hüseynov, müavini Aydın Hüseynov işdən çıxıb. 1276 nəfərlik studiya bu gün fəaliyyətsiz qalıb. O boyda binanın taleyinə bax da. “Azərbaycanfilm” ölüm yatağındadır. Bunun sonu necə olacaq? Bizim kimi sənət adamları ortaqlıqda qaldı. Onları qınamıram, nə qədər işsiz qalmaq olar”.

Xalq artisti Rasim Balayev bu məsələnin ona aid olmadığını vurğulayıb: “Mədəniyyət Nazirliyi eyni zamanda “Azərbaycanfilm” kinostudiyasının rəhbəridir. Mən axı haradan bilim? Biz ictimai təşkilatıq, bizim heç bir səlahiyyətimiz yoxdur. Mən də sizin kimi uzaqdan eşidənin biriəm. Onları işə təyin edən mədəniyyət naziridir. Bunun cavabını da nazirlik desin, biz belə şeyləri bilmərik”.

Xalq artisti Xəlida Quliyeva kino sahəsinin dirçəlməsinin vacibliyini vurğulayıb: “Kinostudiya dirçəlməlidir və yaşamalıdır. Bu bizim tariximiz, eyni zamanda kino sənətinin ocağıdır”.

✎ Xəlida GƏRAY, “Yeni Müsavat”

İş otağında güllələnən icra başçısının qızı: “Sonuncu dəfə...”

“Atam bildirib ki, mən öz övladlarımı Şuşadan çıxararsam, bəs əhali nə edəcək?!”

“Helikopter binamızın üzərində fırlananda artıq bildirdik ki, atamız getməlidir. O, itburnu müəbbəsini çox sevirdi. Son görüşümüz də itburnu müəbbəsi ilə çay içərkən oldu. Hətta sağollaşdı mənimlə. Atama çox bağlı olmuşam (ağlayır). Sonuncu dəfə dedi ki, gələcəyəm, tezliklə gələcəyəm. Və o, müəbbə qabını stəkanın üzərinə qoyub, getdi...”

Muallim.edu.az bildirir ki, bu sözləri Şuşanın sabiq icra başçısı, Mikayıl Gözəlovun qızı Şuşa şəhər 1 nömrəli məktəbin direktoru Səbinə Gözəlova deyir.

Söhbət onun Şuşadakı evində baş tutub.

Səbinə xanımın atası Mikayıl Gözəlov Azərbaycan Milli Ordusunun ilk rəsmi hərbi hissələrindən olan 816 sayılı Şuşa ərazi özünümüdafiə taborunu yaradanlardan biridir. Şuşanın Qaladərəsi, Böyük Qaladərəsi, Salatın-kənd kəndlərinin azad edilməsi əməliyyatına rəhbərlik edib. “Biz hər zaman evimizdə Şuşa adı eşitmişik. Atamın da doğma Şuşamıza olan sevgisi onun canını Şuşa üçün fəda etməsinə gətirib çıxardı. O dövrlərdə atama digər rayonlardan təkliflər gəlir və o, Şuşamızı qoyub getməyib. Həmçinin ona deyiblər ki, övladlarınızı da Şuşadan çıxarmalısınız, vəziyyət çətinləşir. Atam bildirib ki, mən öz övladlarımı Şuşadan çıxararsam, bəs əhali nə edəcək?! Ona görə övladlarım da burada qalacaq, özüm də. Və sona qədər biz mübarizəni davam etdirəcəyik”.

O, Şuşanın işğaldan azadolunma xəbərini belə alıb: “Deməli, Bakıda iştirak etdiyim iclasdan Qəbələyə qayıdırdım, yolda polis vəsiqəmə baxıb şuşalı olduğumu görəndə dedi ki, “Bilirsiniz Şuşa azad olunub?” Mən bir anlıq donub qaldım və düşündüm ki, polisdır, yəqin ki, düz deyər. Amma yenə də əmin olmaq üçün Prezidentin çıxışını gözlədim. Atamın Şuşa sevgisi məni bura daha çox bağladı. Düşünürəm ki, insandakı vətənpərvərlik hissi, torpağa bağlılığı onu gətirib öz torpağına çıxarıb. Budur, illər ötüb və biz yenidən qayıtmışıq”.

8 dekabr 2023-cü ildə Mikayıl Gözəlovun qızı Səbinə Gözəlova Şuşa şəhər 1 nömrəli məktəbin direktoru təyin olunub: “Şuşa şəhər 1 nömrəli tam orta məktəbə təyinat aldığımada sadəcə bunu deyər bildim: Ruhun şad olsun, atam! İnşallah ki, sənin yolunu Şuşada davam etdirəcəyəm (ağlayır). Çox sevinirəm ki, gözəl, müasir şəkildə inşa edilmiş Şuşa şəhər 1 nömrəli tam orta məktəb ən gözəl akademikləri, elm xadimlərini yetişdirib. Və bu amal uğrunda biz və müəllim kollektivimiz də daim çalışacağıq”.

MUSAVAT

Son səhifə

N 102 (8475) 12 iyun 2024

Milyonçuların ümumi sərvəti inanılmaz həddə

Ötən ilin sonunda dünyadakı bütün dollar milyonçularının birlikdə kapitalı 4,7% artaraq 86,79 trilyon dollar təşkil edib. Müvafiq məlumatlar "Capgemini"-nin hesablarında verilir. Milyonərlər aşağı inflyasiya təzyiqləri və global bazarlarda canlanma sayəsində sərvətlərini artırmağa çalışıblar. Onların sayı isə keçən il 5,1% artaraq 22,828 milyon nəfərə çatıb.

Cadulu evə gedib, qorxusundan öldü

Malayziyanın Pahang əyalətinin Bentong şəhərində 16 yaşlı yeniyetmə yerli attraksiyona - cadulu evə baş çəkərkən ürək tutmasından dünyasını dəyişib. Bu barədə Daily Mail məlumat yayıb.

Gənc oğlan ən yaxın dostu və ailəsi ilə birlikdə Bentonga tətillə gəlir. Perili evdə qəflətən solğunlaşıb və huşunu itirir. Ətrafdakılar ona kömək etməyə çalışaraq onu təmiz havaya çıxarıb və təcili yardım çağırırlar. Oğlanı xilas etmək mümkün olmayıb. Ölümün mümkün səbəbi kimi, takotsubo kardiomyopiyaya deyilir - şiddətli stress zamanı ürək əzələsinin daralma qabiliyyətinin qəfil azalması, bu da qorxuya səbəb ola bilər. Ancaq çox nadir hallarda ölümə və ya ağırlaşmalara səbəb olur.

Əvvəllər bildirilmişdi ki, bir qaşqıq vasabı yaşlı qadında sınıq ürək sindromu olaraq da bilinən takotsubo kardiomyopiyasına səbəb olub. Qadın İsraildə bir toyda isti ədviyyatı dadıb və xəstəxanaya yerləşdirilib.

Marsda ilk dəfə: Dağ zirvəsində buz aşkarlandı

ABŞ və Avropa astronomları ilk dəfə olaraq Olimp dağının zirvəsi və yuxarı yamaclarında buz aşkarlayıblar. Braun Universitetinin Mətbuat xidməti bildirir ki,

tapıntı Marsın ekvatorial bölgələrinin müstəsna quraqlığına şübhə ilə yanaşmağa vadar edib. "Keçmişdə biz düşündük ki, Marsın ekva-

toruna yaxın dağların zirvələrində buz əmələ gələ bilməz, çünki planetin atmosferinin incəliyi və günəş işığının çox olması səbəbindən orada temperatur yüksək olur. Buz Marsın iqliminin fərqli olduğu və yağıntıların bu vulkanların zirvələrinə düşdüyü vaxtdan bəri formalaşmış", - Universitetin tədqiqatçısı Adomas Valantinas izah edib.

Paraşütü açılmayan rusiyalı idmançı yerə cırpıldı

Rusiyanın Leningrad vilayətinin Kirovski rayonunun Putilovo kəndində, "Severnıy veter" eniş sahəsinin ərazisində paraşütçü məşq zamanı həlak olub. Paraşütçülər qrupunun AN-28 təyyarəsindən tullanması zamanı 38 yaşlı idmançı, hesabında azı 400 paraşütlə tullanma olmasına baxmayaraq, düşdüyü çətin vəziyyətdən çıxıb bilməyib. İdmançının əsas paraşütünün kəndirliyi havada bir-birinə dolayıb və o, kəndirliyi aç bilməyib. Ehtiyat paraşütü isə yerdən cəmi 10 metr aralıda açılıb və nəticədə o, yerə cırpılaraq həyatını itirib.

Leningrad Nəqliyyat İstintaq İdarəsi tərəfindən təhlükəsizlik tələblərinə cavab verməyən və ehtiyatsızlıqdan şəxsin ölümünə səbəb olan xidmətlərin göstərilməsi ilə bağlı cinayət işi açılıb. İstintaq davam edir.

Bunları bilirsinizmi?

- * Hər bir insan ömrü boyunca təxminən 2 milyon dəfə biri-birinə söz verir.
- * İşləyən insanlar təqribən 5 ilini oturmaqla keçirirlər.
- * Hər bir insan yemək bişirmək üçün 2,5 ilini, yemək üçün isə 3,5 ilini sərf edir.
- * Qadınlar 17 ilini yalnız artıq çəkiddən xilas olmaq üçün xərcləyirlər.
- * Qadınlar 8 ilini alış-verişə, 1,5 ilini isə qadın salonunda keçirir.
- * İnsan 1 ilini ev təmizliyinə sərf edir.
- * İnsan ömrünün 10 ilini işləməklə keçirir. (20-65 yaş arası həftədə 40 saat işləyənlər)
- * İnsan ömrünün 90 faizini qapalı mühitdə keçirir.
- * İnsan ömrü boyunca 9 il televiziya seyr edir. 2 il isə sadəcə reklamları izləyir.
- * Hər bir insan ildə 2 min yuxu görür.
- * Hər bir insan təxminən 4,5 il avtomobil idarə edir və bu insanlar ilin 3 ayını yollarda keçirir.
- * Parisin küçələrini bəzəyən şabalıd ağacları Fransa-Türkiyədən gətirilmişdir.
- * İnsan 1,5 ilini hamamda keçirir.
- * "Bugatti Veyron" avtomobili ən yüksək (420 km) sürətlə gedərsə, 13 dəqiqədən sonra təkərləri əriyər. Ancaq bu demək olar ki, mümkün deyil. Çünki 8 dəqiqə sonra benzini bitir.
- * Eskimoslarda ailəsindən məmnun olmayan uşaq istədiyi başqa bir ailə ilə birlikdə yaşaya bilər.

Qızmar istidə dondurma yemək təhlükəlidir?

"İsti havada dondurma yemək insan üçün mənfi nəticələrə gətirib çıxara bilər". Bunu Rusiyanın Dövlət Təhsil Universitetinin Təbiət Elmləri fakültəsinin fiziologiya, insan ekologiyası və tibbi biliklər kafedrasının dosenti Aleksandr Sozkin deyib. Onun sözlərinə görə, isti havada dondurma yemək boğaz ağrısının sürətlə inkişafına səbəb ola bilər. "İsti havada dondurma yeyəndə hərarətin güclü düşməsi və selikli qişanın qəfil yerli hipotermiyası müşahidə olunur. Nəticədə damarlarda spazm yaranır. Ən çox qoruyucu hüceyrələrin - leykositlərin əmələ gəldiyi badamcıqlar stressə məruz qalır", - deyə mütəxəssis izah edib. Nəticədə immunitet hüceyrələrin fəaliyyətinin azalması səbəbindən şerti patogen mikroflora sürətlə çoxalmağa başlayır.

İsti havada adi su əvəzinə, duzlu su içmək niyə daha yaxşıdır?

Yay aylarında havanın temperaturu 30 dərəcədən yuxarı olanda orqanizm təbii və nəfəs vasitəsilə çoxlu miqdarda qiymətli mikroelementlər itirir. Belə günlərdə itirilən mikroelementləri bərpa etmək üçün duzlu su içmək məsləhət görülür.

"Rosпотребнадзор" (Rusiyanın İstehlakçıların Hüquqlarının Müdafiəsi və İnsan Rifahına Nəzarət üzrə Federal Xidməti) mütəxəssisləri belə tövsiyə ilə çıxış edə bilərlər.

Mütəxəssislərin sözlərinə görə, isti havada və orta fiziki yük zamanı hər saat yarım litr, yəni təxminən hər 20 dəqiqədən bir fincanla su içmək lazımdır. Bu, mineral qələvi su, süd məhsulları (az yağlı süd, süd zərdabı), şirələr, vitaminli içkilər və oksigen-zülal kokteylləri ola bilər. İçkilərin tövsiyə olunan temperaturu isə +10-15 dərəcədir.

Həkimlər isti havalarda susuzluğu həmçinin soyuducudan çıxan qazlı su ilə yatırıltmağı da məsləhət görürlər. Bildirilir ki, qazlı suyun köpükləri hesabına doyma hissi daha tez yaranır. Lakin hipertoniya eziyyəti çəkənlər duzlu mineral suyu ehtiyatla içməlidirlər, çünki duz orqanizmdə suyu saxlayır və ödəmlərə səbəb ola bilər.

Susuzluğu yaxşı aradan qaldıran içkilərdən biri də turş mekkəgüllü (karkade) çayıdır.

Diyetoloqlar həmçinin suya limon, portağal, xiyar dilimləri, nanə və ya kəklikotu yarpaqları əlavə etməklə sərinləşdirici içkilər hazırlamağı məsləhət görürlər.

Səhifəni hazırladı: SELCAN

Baş redaktor:
Nazim SABİROĞLU

e-mail adres: venimusavat@mail.ru

"Yeni Musavat"ın kompüter mərkəzində yığılıb, səhifələnib, "Son dakika" MMC-nin mətbəəsində çap edilib. Əlyazmalar geri qaytarılmır. Müəlliflərlə redaksiyanın mövqeyi uyğun gəlməyə bilər.

Ünvan: Bakı şəhəri,
R.Rüstəmov küçəsi
2528-ci məhəllə ev 44/d
Tel: 520 01 23 (24, 25, 26, 27, 28)

Lisenzia N: B 114
SAYI: 1.500